

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

8. funkční období

363

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2011

2012

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2011

Zpracovala Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR ve spolupráci s resorty. Schváleno Výborem pro Evropskou unii na pracovní úrovni dne 23. května 2012 usnesením číslo 24.

Hlavní činnosti Evropské unie v roce 2011.....	2
Obecné záležitosti	4
Hospodářské a finanční záležitosti	5
Konkurenceschopnost.....	7
Energetika	11
Doprava	12
Telekomunikace a informační společnost.....	13
Životní prostředí	14
Zaměstnanost a sociální politika	15
Zdraví	15
Zemědělství a rybnářství	16
Vzdělávání, mládež, sport	18
Kultura a audiovizuální	19
Spravedlnost.....	19
Vnitřní věci	21
Vnější vztahy	23
Společná obchodní politika	28

Hlavní činnosti Evropské unie v roce 2011

Činnost EU v roce 2011 byla do značné míry určována snahou řešit pokračující krizi hospodářskou a eskalující dluhovou krizi eurozóny.

Za účelem nápravy současného stavu a zároveň zamezení vzniku obdobných hospodářských krizí do budoucna, se EU snažila nalézt řešení, která by vedla k podpoře růstu, obnově finanční stability a řešení krize státního dluhu některých členských států (ČS).

Činnost EU se proto zaměřila na reformu a koordinaci hospodářských politik v rámci Unie. Konkrétním výsledkem v této oblasti je především balíček šesti právních předpisů, tzv. six-pack, jehož cílem je posílit efektivnost Paktu o stabilitě a růstu a vnitrostátní rozpočtovou disciplínu a zároveň omezit prohlubování makroekonomických nerovnováh.

Ze stejných důvodů bylo prioritní i posílení dohledu a nová legislativní opatření v oblasti finančních trhů. Za tímto účelem zahájily v lednu 2011 činnost tři nové evropské orgány dohledu a Komise (EK) v průběhu roku předložila návrhy na revizi směrnice o trzích finančních nástrojů a navrhla směrnici o zneužívání trhu.

Hlubší koordinace fiskální a hospodářské politiky, která se ukazuje jako nezbytná pro stabilizaci eurozóny a její další existenci je ovšem stále častěji řešena nástroji stojícími mimo rámec unijního práva a unijních pravomocí. Příkladem takového řešení bylo přijetí Paktu euro plus směřujícího k hlubší fiskální a hospodářské konvergenci signatářských zemí. Významným opatřením pro stabilizaci eurozóny je i nově podepsaná smlouva o zřízení Evropského mechanismu stability (ESM). Předpokladem jejího přijetí byla změna primárního práva, kterou ČR podpořila. Také jednání o tzv. fiskální úmluvě vedené za aktivní účasti ČR vyústilo koncem roku v řešení mimo rámec unijního práva - v mezinárodní smlouvu směřující fakticky k fiskální unii pro země eurozóny.

Z pohledu ČR je stabilita eura a eurozóny jako takové ekonomicky i politicky velmi důležitá, a to navzdory tomu, že pro ČR není v současné době přijetí eura aktuální otázkou. ČR se zatím k výše uvedeným nástrojům určeným pro země eurozóny nepřipojila. Vyslovila však jednoznačnou podporu všem nástrojům, které mohou vést

k efektivnímu řešení dluhové krize. Z pohledu ČR je hlavním nástrojem podpora konkurenceschopnosti ekonomik EU a především fungující vnitřní trh, jehož prohlubování a zlepšování musí zůstat naší hlavní prioritou. Výše uvedené nástroje by se neměly stát alternativou dosud nefunkčních částí vnitřního trhu a ingerovat do fungování ostatních unijních politik.

ČR uvítala, že v souladu se Strategií 2020, byly učiněny významné kroky i pro odstraňování překážek jednotného vnitřního trhu. Na zasedání Rady pro konkurenceschopnost (COCOM) v květnu 2011 byly schváleny priority obsažené v Aktu o jednotném trhu zahrnující oblasti jako je mobilita pracovníků, financování malých a středních podniků, ochrana spotřebitele, zdanění a ochrana průmyslového vlastnictví. ČR plně podporuje aktivity Unie v oblasti posilování jednotného vnitřního trhu a konkurenceschopnosti a vyzývá EK v této oblasti k další aktivitě, a to v co nejkratší době.

Během celého roku probíhala také přípravná jednání o víceletém finančním rámci (VFR) na období 2014-2020, která budou pokračovat i letos. Podoba unijního rozpočtu a jeho modernizace bude pro další směřování Evropské unie klíčová. Při jednáních o VFR ČR podporuje úspornější a efektivnější rozpočet EU a bude v této souvislosti prosazovat snížení celkového objemu rozpočtu EU při zachování silné kohezní politiky.

Při diskusi o podobě evropské kohezní politiky na léta 2014-2020 se ČR zasazuje o pokračování silné kohezní politiky jako základního nástroje solidarity s méně vyspělými regiony EU. ČR prosazuje zaměření kohezní politiky zejména na posílení konkurenceschopnosti, přičemž definování konkrétních priorit této politiky by mělo zůstat na úrovni jednotlivých ČS.

Změny ve společné zemědělské politice (SZP) jsou další z oblastí, kde se ČR intenzivně snaží prosadit své zájmy. SZP by po roce 2013 měla zejména garantovat rovné podmínky pro zemědělce napříč EU. Prioritou ČR je také zamezení zastropování plateb pro velké zemědělské podniky a plné financování této politiky z unijního rozpočtu.

V lednu byla zahájena strategie Evropa 2020 pro Evropu účinněji využívající zdroje, která zaručuje soudržnost Bílé knihy stanovící jednotný evropský dopravní prostor, Plánu pro Evropu účinněji využívající zdroje, Energetického plánu do roku 2050 a Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství, zveřejněných

téhož roku. Na základě těchto plánů by mělo dojít zejména k diverzifikaci energetických zdrojů, snížení spotřeby ropy a emisí v evropské dopravě a hospodářství. ČR tyto cíle podporuje, ale upozorňuje na finanční náročnost s nimi spojených investic. Zároveň poukazuje na pozitiva jaderné energetiky.

Na základě jednomyslného souhlasu ČS byla uzavřena vyjednávání o přistoupení s Chorvatskem. Zdárně pak pokračují i vyjednávání s Islandem. Pokrok ve snaze přiblížování se EU, byl zaznamenán i u většiny zemí Balkánského poloostrova. Z pohledu ČR jde o jednoznačně pozitivní posun a naplňování našich dlouhodobých priorit.

V oblasti společné zahraniční politiky byl významnou událostí začátek působení Evropské služby pro vnější činnost (ESVA), která vznikla na základě ustanovení Lisabonské smlouvy. Významné iniciativy byly zahájeny ze strany EU také v evropské politice sousedství. Zatímco během maďarského předsednictví Rady (HU PRES) byl důraz kladen především na řešení migračních výzev spojených s tzv. Arabským jarem, v druhé polovině roku polské předsednictví (PL PRES) akcentovalo další prohlubování spolupráce se státy tzv. Východního partnerství, přičemž tato činnost vyvrcholila summitem východního partnerství. Aktivitu PL PRES ČR uvítala, neboť vztahy s východní Evropou jsou jednou z trvalých priorit české zahraniční politiky.

Bližší přehled činností Unie v jednotlivých oblastech unijních politik, stejně jako další agendy řadí se k těm nejvíce významným pro další vývoj EU i po roce 2011 jsou uvedeny na dalších stránkách této zprávy.

Obecné záležitosti

Institucionální uspořádání EU

Dne 1. prosince 2011 vstoupil v platnost Protokol, kterým se mění Protokol o přechodných ustanoveních, připojený ke Smlouvě o Evropské unii (SEU), Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU) a Smlouvě o založení Evropského společenství pro atomovou energii. Tímto protokolem byl pro zbývající část současného volebního období (2009–2014) přechodně **navýšen počet poslanců EP** z 736 na 754, a to v souladu s pravidly vyplývajícími z Lisabonské smlouvy, která v době voleb do EP v červnu 2009 ještě nebyla platná.

V únoru 2011 bylo přijato nařízení o **občanské iniciativě**, jež stanoví pravidla a postupy realizace této nové formy účasti veřejnosti na tvorbě politiky EU, která se zavádí v souladu s čl. 11, odst. 4 SEU. Prostřednictvím evropské občanské iniciativy může skupina občanů čítající alespoň jeden milion osob, v níž jsou zastoupeni občané z alespoň jedné čtvrtiny ČS, vyzvat EK, aby předložila návrh legislativního aktu v oblasti, ve které jí to pravomoci umožňují.

Rozšíření EU

V červnu byly po šesti letech dokončeny přístupové rozhovory s **Chorvatskem**, v prosinci země EU podepsaly s Chorvatskem přístupovou smlouvu. Přístupový proces bude završen ratifikací smlouvy všemi ČS. Vstup Chorvatska do EU byl stanoven na 1. července 2013. Součástí politické dohody o uzavření negociací bylo ustanovení předvstupního monitoringu implementace závazků, které na sebe Chorvatsko v přístupových rozhovorech převzalo. Monitoring se zaměří na pokračování v reformě soudnictví, boj s organizovaným zločinem a korupcí, řešení válečných zločinů a spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY), práva národnostních menšin a uprchlíků a ochranu hospodářské soutěže.

Přístupové rozhovory s **Islandem** postupovaly v r. 2011 v rychlém tempu. Důvodem je i částečná integrace Islandu v politikách EU (členství v Evropském hospodářském prostoru). K 1. lednu 2012 bylo celkem otevřeno 11 kapitol, z toho 8 předběžně uzavřeno. Ve své pravidelné zprávě o pokroku EK konstatovala, že Island pokračuje v obnově po finanční a hospodářské krizi 2008/2009. Islandská ekonomika se stabilizovala po hluboké recesi, do které upadla po kolapsu islandského

bankovního sektoru v říjnu 2008. Důležitým faktorem úspěšné obnovy byla spolupráce s Mezinárodním měnovým fondem (MMF), jehož program Island naplnil v srpnu 2011.

Jednání s **Tureckem** nevykázala v r. 2011 žádný formální pokrok. K 1. lednu 2012 tak má Turecko z celkových 35 kapitol otevřených 13.

Rozpočet EU a víceletý finanční rámec

Nejdůležitějším tématem v oblasti rozpočtových vztahů bylo v roce 2011 zahájení projednávání návrhu k **příštím VFR EU pro období 2014 – 2020**. EK navrhuje rozpočet na úrovni 1 % HND EU v platbách. Dle návrhu mají výdaje evropského rozpočtu přispívat zejména k naplnění cílů strategie Evropa 2020. V souladu s cíli této strategie EK navrhuje navýšit prostředky na výzkum, inovace a technologický vývoj. Na druhé straně snížit se mají prostředky na kohezní politiku a na SZP. Na příjmové stránce rozpočtu EU EK navrhuje odstranit současný zdroj založený na DPH a nahradit jej novými zdroji, a to daní z finančních transakcí a novou DPH.

Pokud jde o přípravu **rozpočtu EU pro rok 2012**, Rada pro hospodářské a finanční záležitosti (ECOFIN) přijala v únoru 2011 zásady pro rozpočet EU na následující rok. Vlastní návrh rozpočtu pro rok 2012 EK představila v dubnu. Na základě přijatých pozic pak proběhlo mezi EP a Radou dohodovací řízení. Formálně byl rozpočet schválen v listopadu Radou a v prosinci i EP.

Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU (kohezní politika)

V říjnu EK zveřejnila **balíček návrhů šesti nařízení pro fondy Společného strategického rámce** (pro kohezní politiku a pro rozvoj venkova a rybářství). Během PL PRES byla prezentována **zpráva o pokroku**, reflektující dosavadní průběh pracovních jednání o nařízeních.

ČR, jako předsednická země ve skupině Visegrádské čtyřky (V4), iniciovala úzkou pracovní spolupráci v rámci této skupiny a Slovinska a předala DK PRES jménem těchto pěti zemí soubor **společných pozměňovacích návrhů k textům nařízení**, které DK PRES využilo pro další vyjednávání v pracovní skupině.

Z operativních aktivit byla během PL PRES projednána novelizace obecného **nařízení, která umožní ČS, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi**, přispět částí svých přidělů v rámci cílů kohezní politiky na

poskytování a přidělování kapitálu na úvěry a záruky vydávané pro realizátory projektů a jiné veřejné a soukromé partnery, přímo či nepřímo, ze strany Evropské investiční banky (EIB) nebo jiných mezinárodních finančních institucí. ČR s návrhem souhlasila, protože opatření neznamená zvýšení alokace pro dotčené státy a dává ČS v obtížích možnost více využívat nástroje pro sdílení rizika při implementaci svých projektů.

Hospodářské a finanční záležitosti

Hospodářská politika

V oblasti hospodářské politiky byla stěžejní prioritou jak HU PRES, tak PL PRES reforma správy hospodářských záležitostí v EU. Dne 13. prosince 2011 vstoupil v účinnost nový legislativní rámec rozpočtového a makroekonomického dohledu (tzv. **six-pack**). Rámec spočívá v ustanovení nových požadavků Paktu o stabilitě a růstu a jeho efektivnějším vynucování, zavedení dohledu nad makroekonomickými nerovnováhami a dále ve stanovení minimálních požadavků na národní fiskální rámce. V listopadu 2011 pak EK představila dva návrhy nařízení na další zlepšení správy hospodářských záležitostí v eurozóně (tzv. **two-pack**).

V reakci na aktuální vývoj v eurozóně a za účelem bezprostřední stabilizace situace v zemích potýkajících se s problémy zadluženosti a udržitelnosti svých veřejných financí bylo v květnu 2011 přijato rozhodnutí o **poskytnutí finanční pomoci** Portugalsku. V souvislosti s poskytnutou finanční pomocí Irsku a Řecku, probíhala pravidelná čtvrtletní hodnocení naplňování jejich ozdravných programů posuzující dosažený pokrok a umožňující výplatu dalších částí finanční pomoci EU/eurozóny/MMF. Mimořádně intenzivně se EU a zejména eurozóna zabývala situací v Řecku, včetně otázky zapojení soukromého sektoru do pomoci této zemi. V říjnu 2011 byly stanoveny rámcové podmínky nové pomoci tak, aby mohlo být dosaženo snížení dluhového poměru Řecka na 120 % HDP do roku 2020.

Rok 2011 byl důležitým milníkem také v tom, že byl spuštěn první cyklus tzv. **evropského semestru** představujícího efektivnější koordinaci hospodářských politik zemí EU. Jeho smyslem je, aby doporučení vydaná Radou na základě předložených programů stability/konvergenčních programů a národních programů reforem, mohla být v běžném roce zapracována do návrhů

státních rozpočtů na následující rok a do jejich střednědobých výhledů.

V prosinci 2011 byla ve snaze o další posílení fiskální disciplíny a správy hospodářských záležitostí započata vyjednávání o mezivládní **Smlouvě o stabilitě, spolupráci a řízení v hospodářské a měnové unii** (tzv. fiskální úmluva). Obsahem Smlouvy mj. je, že vládní rozpočty musí být vyrovnané či v přebytku. Smlouva definuje hraniční hodnoty v podobě výše strukturálního salda a vyžaduje, aby země přijaly mechanismus nápravy, který se automaticky aktivuje při odchýlení se od téměř nulového strukturálního schodku, resp. od cesty k jeho postupnému dosažení. Smlouva byla nakonec na počátku března 2012 uzavřena pouze mezi 25 ČS EU, ČR a UK zůstaly prozatím stranou této dohody. Smlouva vstoupí v platnost po ukončení ratifikačních procesů dvanáctého státu eurozóny, následně by do pěti let měla být učiněna opatření s cílem začlenit její obsah do unijního právního řádu. Smlouva je primárně určena zemím eurozóny. Pro nečlenský stát eurozóny, který Smlouvu podepíše a ratifikuje, bude závazná až od okamžiku, kdy tato země přijme euro, pokud se ovšem sama nerozhodne pro dřívější použitelnost (jednotlivých ustanovení) Smlouvy.

Dalším stěžejním rozhodnutím v roce 2011 bylo ustavení **ESM**. Smlouva o ESM byla podepsána zeměmi eurozóny 11. července, nicméně summit eurozóny 21. července dohodl některé změny fungování mechanismu, které byly do textu dohody zapracovány. Upravená Smlouva byla opětovně podepsána až v roce 2012. Na úrovni hlav států a vlád zemí eurozóny v prosinci 2011 bylo rozhodnuto, že smlouva o ESM vstoupí v účinnosti od července 2012. ESM má výrazně posílit a nahradit současné záchranné mechanismy - Evropský nástroj finanční stability (EFSF) a Evropský mechanismus finanční stabilizace (EFSM).

Finanční sektor

Rok 2011 v oblasti finančních služeb znamenal další posun v regulaci finančního sektoru EU. Posílení stability finančního sektoru, zlepšení jeho regulace a dohledu nad ním bylo klíčovou prioritou HU PRES i PL PRES. Rok 2011 byl také prvním rokem fungování nové dohledové architektury, v rámci které zahájily činnost **nové evropské orgány dohledu** (ESRB, ESMA, EBA a EIOPA).

V oblasti regulace trhů s finančními deriváty Rada ECOFIN v květnu 2011 přijala obecný přístup k návrhu **nařízení o krátkých**

prodejích a některých aspektech swapů úvěrového selhání. Navržená opatření si kladou za cíl zvýšit transparentnost a stabilitu na derivátovém trhu, zvýšit bezpečnost obchodování s deriváty, zabránit škodlivým obchodním praktikám zavedením požadavků na tyto operace a stanovit pravidla, která by měla zabránit některým negativním jevům potenciálně provázejícím krátké prodeje a obchody se swapy úvěrového selhání vázanými na státní dluhopisy.

V Radě rovněž probíhala intenzivní debata k projednávanému návrhu **nařízení o OTC derivátech, centrálních protistranách a registrech obchodních údajů.** Hlavním cílem je omezení systémového rizika pro finanční sektor, a to přesunem derivátových obchodů na regulované trhy, povinností vypořádat obchody s deriváty prostřednictvím ústředních protistran či povinným hlášením uzavřených obchodů do registrů obchodních údajů. V březnu 2012 bylo v rámci dialogu nad nařízením dosaženo finální dohody.

Za účelem posílení odolnosti bankovního sektoru a finančního systému jako celku proti případným krizím a v souvislosti se závazkem zemí G20 implementovat regulační pravidla Basel III byl v červenci 2011 EK předložen legislativní návrh (směrnice a nařízení) na 4. revizi **směrnice o kapitálových požadavcích (CRD IV).** Cílem revize je zejména posílení kapitálu bank a standardů likvidity. Legislativa k CRD IV by měla být přijata dle zadání EK do června 2012.

Dalším zásadním tématem, kterému se Rada rovněž intenzivně věnovala, bylo **zátěžové testování evropských bank** a přijetí souvisejících nápravných opatření (tzv. backstops) v návaznosti na zveřejnění výsledků testů. V závěru roku 2011 se ČS dohodly na přijetí tzv. **bankovního balíčku.** Jeho součástí byla mj. dohoda na povinnosti bank navýšit do června 2012 svůj kapitál tak, aby po započtení ztrát z držby dluhopisů některých ČS splnily kritérium 9 % nejkvalitnějšího kapitálu (tzv. core tier 1). Neméně důležitou otázkou, která byla řešena v souvislosti s krizí v bankovním sektoru, bylo zajištění střednědobého financování bank a eliminace rizika snížení poskytování úvěrů reálné ekonomice.

Během HU PRES se podařilo dosáhnout dohody v Radě nad novou úpravou **směrnice o systémech pojištění vkladů,** jejímž cílem je především lepší ochrana vkladatelů a harmonizace fungování národních schémat.

Obě PRES se rovněž zabývala projednáváním novely **směrnice o systémech pro odškodnění investorů na finančním trhu**

a návrhu **směrnice o smlouvách o úvěru na bydlení.**

Rovněž byl projednáván návrh tzv. **směrnice Omnibus II,** která je součástí nového dohledového uspořádání nad finančním trhem EU. Cílem směrnice je přizpůsobit stávající evropskou legislativu fungování Evropskému systému dohledu nad finančním trhem, stanovit právní základ uplatňování pravomocí Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA), zajistit harmonizaci pravidel aplikovaných v oblasti finančních trhů prostřednictvím možnosti vytvářet návrhy technických norem a zjednodušit sdílení informací.

V neposlední řadě došlo v pracovních orgánech Rady k zahájení diskusí k revizi **směrnice o trzích finanční nástrojů.** Pomocí komplexní novelizace nahrazující dosavadní směrnici má být zejména řešen přístup k podnikání a mají být vytvořena jednotná pravidla týkající se dohledu nad podnikáním, a to zejména ustavením pravomocí ESMA pro tento dohled. Dle zadání Evropské rady má být legislativa přijata nejpozději v prosinci 2012.

Daňová problematika

Prioritou v oblasti přímých daní bylo v roce 2011 jak pro HU PRES, tak pro PL PRES projednávání návrhů týkajících se zlepšení daňové správy a boje proti daňovým podvodům. Na únorové Radě ECOFIN došlo ke schválení **směrnice o administrativní spolupráci v daňové oblasti,** jež přispěje k lepší výměně informací mezi správci daně v jednotlivých ČS. Rada projednávala i další části daňového balíčku, a to novelu **směrnice o zdanění úroků z úspor a problematiku dohod se třetími státy o boji proti daňovým podvodům.**

Dalším velkým tématem bylo projednávání návrhu **směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB).** EK společný konsolidovaný základ daně považuje za hlavní nástroj k odstranění překážek jednotného trhu v oblasti zdanění příjmů právnických osob, které vznikají v důsledku existence 27 daňových systémů. Cílem je vytvořit společná pravidla pro stanovení základu daně společností. Obdobně jako ve věci zdanění úroků z úspor, ani v této oblasti nepanuje shoda ČS.

V oblasti nepřímých daní probíhaly diskuse k novele **směrnice o zdanění energetických produktů a elektřiny,** kde nebylo dosaženo výrazného pokroku v projednávání. Obě PRES

se rovněž zabývala problematikou **budoucí strategie v oblasti DPH**.

V neposlední řadě v Radě pokračovala debata o **zdanění finančního sektoru**. Po předložení návrhu směrnice na zavedení společného systému daně z finančních transakcí (FTT), proběhly během PL PRES na úrovni Rady první diskuse. Ke konceptu FTT však mají ČS rozdílné postoje a rozvíjí se tedy i diskuse o případných alternativách.

Účetnictví a audit

V oblasti účetnictví a auditu pokračovaly v roce 2011 práce zejména na **snížení administrativní zátěže mikropodniků**, novelizaci **čtvrté a sedmé směrnice o účetnictví a revizi směrnice o auditorech**. Cílem revize čtvrté a sedmé směrnice, harmonizující oblast účetnictví a výkaznictví, je snížení administrativního zatížení firem v EU a celkové zjednodušení systému.

EK předložila na konci října 2011 dlouho očekávaný legislativní návrh **směrnice o ročních finančních výkazech, konsolidovaných finančních výkazech a souvisejících zprávách některých forem podniků**. Na konci listopadu 2011 pak EK předložila návrh **směrnice, kterou se mění směrnice o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek a návrh nařízení o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu**.

Statistika

Nejvýznamnější statistickou akcí roku 2011 v rámci EU bylo provedení sčítání lidu, domů a bytů. Pokračovalo také úsilí o zajištění kvality evropské statistiky a posílení jejího řízení, jakož i důvěryhodnosti statistických systémů ČS i Evropského statistického systému jako celku. Byla dokončena revize **Kodexu evropské statistiky**, kde došlo zvláště k posílení zásad profesionální nezávislosti, kvality, nestrannosti a objektivitě statistiky a používání odpovídajících statistických postupů.

Ve dvou oblastech statistiky byly přijaty nové rámcové předpisy: **nařízení o environmentálních hospodářských účtech**, které stanoví pravidla pro sestavení účtů emisí do ovzduší, materiálových toků a environmentálních daní a poplatků, a **nařízení o statistice trvalých kultur (vinic a sadů)**.

Vnější dimenze

V souvislosti s aktuální ekonomickou situací, diskusí k posílení záchranných mechanismů EU a celkovému posílení finanční stability byla

na konci roku 2011 otevřena debata k možnému **navýšení zdrojů MMF**, tak aby MMF mohl efektivně působit v boji s přetrvávající krizí. Ještě do konce roku 2011 se eurozóna a řada dalších ČS zavázala k navýšení zdrojů MMF přispět.

Konkurenceschopnost

Vnitřní trh

Oblast vnitřního trhu byla jednou z priorit HU PRES i PL PRES. EK vydala v dubnu 2011 **sdělení o dvanácti prioritních opatřeních pro vnitřní trh, tzv. Akt o jednotném trhu**, která mají být implementována do konce roku 2012. Tato opatření se vztahují zejména k oblastem jako je přístup k financování pro malé a střední podniky, mobilita pracovníků v rámci jednotného trhu, právo duševního vlastnictví, postavení spotřebitelů, služby, posílení normalizace, evropské sítě, jednotný digitální trh, podnikání s důrazem na sociální aspekt, daně, sociální soudržnost v jednotném trhu, právní prostředí podniků a zadávání veřejných zakázek. K tomuto dokumentu přijala závěry květnová Rada COCOM, kdy ČS přijaly konkrétní opatření a legislativní závazky, které podpoří plnění Aktu o jednotném trhu.

V oblasti svobody volného pohybu osob EK publikovala **Zelenou knihu Modernizace směrnice o odborných kvalifikacích**, která shrnuje výsledky rozsáhlé veřejné konzultace ohledně řady nových nápadů, jak směrnici o odborných kvalifikacích modernizovat. EK v prosinci 2011 předložila návrh **směrnice, kterou se mění směrnice o uznávání odborných kvalifikací a nařízení o spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu**. Cílem směrnice je zlepšit mobilitu odborníků na vnitřním trhu a zjednodušit uznávání jejich kvalifikace. Opatření, která směrnice zavádí, zahrnují především Evropský profesní průkaz, zjednodušení systému automatického uznávání kvalifikací, uzákonění metody částečného přístupu a posílení administrativní spolupráce uznávajících orgánů prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI).

Novelou zákona o zahraničním obchodu s vojenským materiálem byla do českého právního řádu implementována směrnice o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství. Novela zavádí v souladu s požadavky směrnice výrazně zjednodušený režim povolování transferů vojenského materiálu uvnitř EU a za

tímto účelem vytváří obecné, souhrnné a individuální licence i režim certifikace příjemců vojenského materiálu v rámci intrakomunitárních transakcí.

Veřejné zakázky

Během PL PRES zveřejnila EK návrhy revize **směrnic o veřejných zakázkách** spolu s návrhem samostatného právního předpisu regulujícího **zadávání koncesí**, které mají za cíl vytvoření moderního právního rámce pro veřejné zadávání. Předpokládaná transpoziční lhůta je stanovena do konce června 2014. Návrh je jedním z dvanácti klíčových opatření Aktu o jednotném trhu. Evropská rada ve svých závěrech vyzvala k dohodě nad těmito dvanácti prioritními návrhy do konce roku 2012. V rámci národní legislativy bude nutno uskutečnit rozsáhlé změny, neboť předložené návrhy se od současné legislativní úpravy výrazně odlišují.

Inteligentní regulace

Na jaře 2011 přijala Rada v rámci HU PRES návrhy **závěrů k inteligentní regulaci**. Jednalo se o bilanční text, který pojednával o pokroku a doporučeních ke zlepšování a zajištění vysoké kvality legislativy EU za pomoci nástrojů, jakými jsou vyhodnocování jejích dopadů, konzultační praxe při přípravě nových legislativních návrhů EK, používání srozumitelného a stručného jazyka právních norem, zlepšení implementace práva EU a zlepšení dostupnosti konsolidovaných znění legislativy.

PL PRES na podzim 2011 navázalo předložením návrhů **závěrů k problematice hodnocení dopadů pozměňovacích návrhů v Radě k iniciativám EK**. Jedná se o jeden z nenaplňovaných závazků Rady v rámci spolurozhodovacího procesu v EU vyplývající z Meziinstitucionální smlouvy o lepší tvorbě právních předpisů z r. 2003. ČR spolu s dalšími ČS navrhovala zakotvení závazku Rady na vytvoření institucionální podpůrné struktury v rámci Generálního sekretariátu Rady pro podporu PRES při provádění dodatečných hodnocení dopadů k pozměňovacím návrhům. Jednalo se o jeden ze společných návrhů obsažených v dopise dvanácti ministrů ČS generálnímu tajemníkovi Rady ze září 2011. Z důvodu nemožnosti nalezení shody mezi ČS nakonec PL PRES předložilo pouze kompromisní znění, které neschválilo konkrétní řešení této problematiky, ale zavázalo Radu vrátit se k tomuto tématu nejpozději na konci roku 2012.

Výzkum a vývoj, inovace

Závěry únorové **Evropské rady** potvrdily, že oblast výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI) a iniciativa Unie inovací patří mezi priority EU. V únoru 2011 EK vydala též **Zelenou knihu Směrem ke společnému strategickému rámci pro financování výzkumu a inovací na úrovni EU**, kterou zahájila veřejné konzultace k budoucímu **rámcovému programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 na období 2014-2020**. Na tento program, jehož návrh Komise zveřejnila 30. listopadu 2011, byla navržena alokace cca 80 mld. EUR.

Během HU PRES byly schváleny závěry k **vyhodnocení 7. rámcového programu** a k pilotnímu **Evropskému inovačnímu partnerství Aktivní a zdravé stárnutí**. Dále byly přijaty **závěry k vyhodnocení programu Eurostars, Programu výzkumu a vývoje v oblasti asistovaného života a Evropskému výzkumnému prostoru**. V březnu byla spuštěna pilotní iniciativa v oblasti sociálních inovací.

Za PL PRES Rada přijala rovněž legislativní návrh **nařízení ke Společné technologické iniciativě Vodík a palivové články**. Rada rovněž zahájila novou iniciativu společného **programování Delší a lepší život**, jejímž cílem je sjednotit výzkum v oblasti demografické změny a stárnutí obyvatelstva. V říjnu 2011 EK zveřejnila první vyhodnocení implementace sdělení Unie inovací. Prosincová Rada COCOM přijala závěry o partnerství v oblasti výzkumu a inovací a zahájila dalších pět iniciativ společného programování.

V červenci bylo vydáno závěrečné zhodnocení **iniciativy vůdčích trhů**, na konci října 2011 se k tomuto tématu konala ve Varšavě mezinárodní konference.

V listopadu EK představila legislativní návrh - nový rámcový program pro výzkum, vývoj a inovace - **Horizont 2020**.

V prosinci Rada schválila prodloužení programu pro atomovou energii v oblasti jaderného výzkumu a odborné přípravy (**Euratom**) na období let 2012 a 2013.

V roce 2011 byla dále zahájena i činnost Evropského výboru pro design a byla založena platforma pro inteligentní specializaci pro oblasti VaVaI.

Politika malých a středních podniků

V průběhu roku 2011 pokračovala implementace **Evropského aktu pro malé a střední podniky** (SBA) s důrazem na tři prioritní oblasti identifikované v Akčním plánu pro SBA. Přitom byl také ze strany EK

zveřejněn soubor nových opatření, jejichž cílem je reagovat na výzvy vyplývající z hospodářské krize, které by měly revidovat a dále rozvíjet stávající opatření Evropského aktu pro malé a střední podniky v souladu se strategií Evropa 2020.

Na zasedání Rady COCOM v březnu 2011 byly ČR vyzvány, aby jmenovaly národní **zmocněnce pro malé a střední podniky**, kteří se budou zabývat monitorováním implementace opatření obsažených v SBA. Zmocněncem pro malé a střední podniky je v ČR Martin Tlapa z Ministerstva průmyslu a obchodu.

V roce 2011 proběhl také třetí ročník **Evropského týdne pro malé a střední podniky** a uskutečnil se pátý ročník **soutěže Evropské ceny za přínos podnikání**, organizované EK ve spolupráci s ČR.

V červenci EK ukončila vyhodnocení účinnosti komunitárního **Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace - CIP (2007-2013)**, z jehož rozpočtu jsou převážně financována opatření na podporu malých a středních podniků.

V rámci balíčku Výzkum, inovace a konkurenceschopnost zveřejnila EK návrh nařízení zřizující **Program pro konkurenceschopnost podniků a malé a střední podniky (2014-2020) - COSME**.

V listopadu předložila EK **sdělení Malé podniky na světových trzích - nové partnerství pomáhající malým a středním podnikům chopit se příležitostí ve světě**, které má za cíl podporovat internacionalizaci evropských malých a středních podniků operujících na trzích mimo EU

V prosinci předložila EK **zprávu Snížení regulační zátěže malých a středních podniků na minimum, přizpůsobování právních předpisů EU potřebám mikropodniků**. Tato zpráva vysvětluje, jak posunout koncept Zelenou malým a středním podnikům dále a popisuje, jak bude EK rozšiřovat využívání výjimek a specifických, zjednodušených legislativních režimů pro malé a střední podniky nebo mikropodniky.

V oblasti **Akčního programu EK na snižování administrativní zátěže** podnikatelů lze pak zmínit publikaci souhrnné zprávy připravené tzv. Stoiberovou poradní skupinou s názvem „Europe can do better“ z listopadu 2011, která shrnuje příklady dobré praxe při implementaci práva EU na

národní úrovni bez nadbytečné administrativní zátěže.

Registrace, správa a řízení podniků

V únoru předložila EK Radě a EP návrh **směrnice, kterou se mění směrnice o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků**. Text této směrnice byl schválen na Radě COCOM v prosinci 2011.

V dubnu vydala EK **Zelenou knihu Rámec EU pro správu a řízení společností**, kterou zahájila veřejnou konzultaci na téma corporate governance. Cílem Zelené knihy a následných konzultací bylo obecně posoudit účinnost stávajícího regulatorního rámce pro správu a řízení evropských společností. ČR se vyjádřila v tom smyslu, že se nepřikláníme k tomu, aby byly přijímány další legislativní opatření nad rámec již existujících, jež by podrobně určovaly, jakým způsobem by se měly podnikatelské subjekty organizovat a realizovat svoji podnikatelskou činnost

Duševní vlastnictví

Za HU PRES v březnu 2011 ve věcech **patentu EU** přijala Rada COCOM rozhodnutí, kterým se povoluje posílená spolupráce, a které se účastní celkem 25 ČR, s výjimkou Španělska a Itálie. Následně EK předložila dvě implementační nařízení. Návrh nařízení, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany (**návrh nařízení o jednotném patentu**) a návrh nařízení, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany s ohledem na příslušná ujednání o překladu (**návrh nařízení o překladech**). V červnu 2011 byl k oběma návrhům nařízení na Radě COCOM, 25 ČR přijat obecný přístup, který se stal základem pro vyjednávání s EP.

Ve věcech jednotného evropského patentového soudnictví byl v červnu 2011 předložen **revidovaný návrh Dohody o jednotném patentovém soudu**, tj. se změnami, kterými se vyhovuje výhradám, které vznesl Soudní dvůr EU k původnímu návrhu dohody ohledně její slučitelnosti se zakládacími smlouvami EU. Z jednání Rady COCOM v prosinci 2011 zůstala otevřena zejména otázka sídla centrální divize jednotného patentového soudu.

Za PL PRES byl projednán a finalizován v rámci neformálního dialogu v prosinci 2011 **návrh nařízení, kterým se Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu svěřují úkoly související s vymáháním práv duševního vlastnictví, včetně sdružování zástupců veřejného a soukromého sektoru v podobě Evropského střediska**

pro sledování porušování práv duševního vlastnictví.

V květnu předložila EK návrh **směrnice EP a Rady o určitých dovolených způsobech užití osiřelých děl**, která by měla pomoci odstranit problém tzv. osiřelých děl, a to především v souvislosti s budováním tzv. digitálních knihoven, se zpřístupňováním muzejních a archivních sbírek on-line apod. Navrhovaná směrnice by měla umožnit legální zpřístupňování osiřelých děl. Návrh směrnice byl projednáván zejména během PL PRES v Radě a předpokládá se jeho přijetí v prvním čtení v roce 2012.

V květnu EK také vydala **sdělení Jednotný trh práv duševního vlastnictví, Podpora kreativity a inovací za účelem zajištění hospodářského růstu, vysoce kvalitních pracovních míst a prvotřídních výrobků a služeb v Evropě**, které je celkovou strategickou vizí EK pro zavedení skutečného jednotného trhu duševního vlastnictví, který v současné době v Evropě chybí.

V září pak byla přijata **směrnice, kterou se mění směrnice o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících**. Směrnice prodlužuje dobu ochrany práv výkonných umělců a výrobců zvukových nahrávek, zavádí několik doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců a sjednocuje způsob výpočtu doby ochrany u hudebních děl s textem. ČS musí provést směrnici do národního právního řádu k 1. listopadu 2013.

Mezinárodní ochrana duševního vlastnictví

Jednání o **Obchodní dohodě proti padělání (ACTA)**, jejímž cílem je přijmout nové mezinárodní standardy ochrany práv duševního vlastnictví, byla uzavřena v roce 2010. Dne 26. ledna 2012 podepsali Dohodu v Tokiu zástupci EU a 22 jejích ČS, včetně ČR.

Ochrana spotřebitele

Během PL PRES byla schválena **směrnice o právech spotřebitelů**, která vstoupila v platnost v prosinci 2011. Směrnice, která je založena na maximální harmonizaci, sjednocuje právní řády ČS zejména v oblasti smluv uzavřených mimo obchodní prostory a smluv uzavřených na dálku.

Značná pozornost byla věnována zejména přeshraniční spolupráci dozorových orgánů v oblasti ochrany spotřebitele. Vymahatelnosti práva spotřebitelů se týká rovněž legislativní balíček k alternativnímu řešení spotřebitelských sporů, který EK schválila v listopadu 2011. Tento balíček obsahuje dva

návrhy, a sice **směrnici o alternativním řešení spotřebitelských sporů (ADR) a nařízení o online řešení spotřebitelských sporů (ODR)**. Oba návrhy jsou součástí Aktu o jednotném trhu, přičemž je snahou EK dosáhnout jejich přijetí v průběhu roku 2012.

EK dále zveřejňovala pravidelné **Hodnotící zprávy o spotřebitelských trzích**. Na základě této zprávy budou v těchto odvětvích uskutečněny hloubkové studie s cílem odhalit a odstranit příčiny nefunkčnosti trhu.

Průmyslová politika

HU PRES se zabývalo iniciativou k nerostným surovinám a na březnové Radě byly přijaty **závěry ke sdělení EK o surovinách a komoditních trzích**. PL PRES navázalo na vlajkové iniciativy Průmyslová politika pro globální éru a Evropa šetrná na zdroje.

V září 2011 byly na Radě COCOM přijaty závěry k průmyslové politice ve světle šetrného využití zdrojů. Na prosincové Radě COCOM byly dále schváleny závěry k vlajkové iniciativě průmyslová politika.

Technická harmonizace

V první polovině roku 2011 se podařilo dokončit v rámci druhého čtení tříleté projednávání návrhu nařízení o **názvech textilních vláken a souvisejícím označování materiálového složení textilních výrobků**, jehož cílem je zjednodušení a zrychlení legislativního procesu při schvalování a zavádění nových druhů textilních vláken.

S ohledem na značné úsilí vynaložené maďarským i polským předsednictvím došlo v rámci 1. čtení k dohodě nad návrhem **nařízení o používání fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v pracích prostředcích pro spotřebitele a v detergentech určených pro automatické myčky nádobí pro spotřebitele** zaměřeným na snížení podílu detergentů na celkové eutrofizaci povrchových vod.

Úspěšně bylo dokončeno projednávání technických předpisů z oblasti motorových vozidel, konkrétně návrh **směrnice týkající se uplatňování etap mezních hodnot emisí na úzkorozchodné traktory** a návrh **směrnice týkající se ustanovení pro traktory uváděné na trh v rámci flexibilního schématu**.

V návaznosti na sdělení EK Akt o jednotném trhu předložila EK v polovině minulého roku v podobě nařízení návrh **reformy evropského normalizačního systému** s cílem posílit úlohu evropské normalizace v evropském

hospodářství, zajistit větší pružnost evropského normalizačního systému a schopnost reagovat na budoucí problémy.

Koncem roku byl také EK předložen **balíček devíti vybraných směrnic nového přístupu za účelem jejich uvedení do souladu s rozhodnutím o společném rámci pro uvádění výrobků na trh.**

Kromě výše uvedeného byla přijata desítky **návrhů** především z oblasti **motorových vozidel a nebezpečných látek.**

Hospodářská soutěž

V oblasti hospodářské soutěže v roce 2011 nedošlo v legislativní oblasti k výrazným změnám. EK však nadále pokračovala v trendu prohlubování transparentnosti a předvídatelnosti své rozhodovací činnosti. V zájmu výraznějšího zajištění práva na spravedlivý proces pro účastníky antitrustových řízení bylo vydáno **oznámení EK o osvědčených postupech pro vedení řízení týkajících se článků 101 a 102 SFEU.** Oznámení zavádí, že v prohlášení o námitkách jsou účastníci řízení informováni o kritériích pro možné uložení sankce, schůzky o aktuálním stavu řízení jsou rozšířeny i na kartelová řízení a ve zvláštních případech i na stěžovatele, před prohlášením o námitkách je stěžovatelům umožněn přístup ke klíčovým dokumentům a zamítnutí stížnosti se zveřejňuje v plném znění nebo jako shrnutí.

Další rozšíření ochrany procesních práv účastníků přináší i rozhodnutí předsedy EK o mandátu **úředníka pro slyšení v určitých řízeních ve věcech hospodářské soutěže.** Úředník pro slyšení může nově řešit problémy týkající se důvěrnosti komunikace mezi podniky a jejich externími právníky a může zasáhnout, pokud se soutěžitel domnívá, že nebyl informován o svém procesním postavení. Úředník rovněž na žádost účastníků prověřuje, zda nejsou nuceni odpovídat na dotazy, které by znamenaly porušení zákazu sebeobviňování a zasahuje do sporů ohledně prodloužení lhůty k odpovědi na žádost o informace. Byla také posílena úloha tohoto úředníka při přípravě a průběhu ústního slyšení. Obrátit se na něj mohou i účastníci řízení o přijetí závazků.

Energetika

Evropská rada se v únoru 2011 téměř výlučně věnovala energetice a stanovila směry jejího rozvoje: dokončení vnitřního trhu s energií do roku 2014, priority týkající se zvyšování energetické účinnosti, rozvoj infrastruktury a větší důslednost při sledování

koherentního postupu ve vnějších vztazích v energetické oblasti.

Energetická strategie

Během HU PRES v únoru 2011 Rada pro energetiku přijala závěry ke sdělení EK **Energie 2020: Strategie pro konkurenceschopnou, udržitelnou a bezpečnou energetiku.** Nová energetická strategie se zaměřuje na pět priorit: dosažení účinného využívání energie v Evropě, vybudování funkčního celoevropského integrovaného trhu s energií, posílení postavení spotřebitelů a dosažení co nejvyšší úrovně bezpečnosti a zabezpečení dodávek energie, posílení vedoucího postavení Evropy v oblasti energetických technologií a inovací a upevnění vnějšího rozměru energetického trhu EU.

Přístup EK k dekarbonizaci ekonomiky je zakotven v **Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050,** jehož hlavním cílem je návrh trajektorií snížení emisí skleníkových plynů do roku 2050 v jednotlivých sektorech hospodářství. Zásady, týkající se přímo dekarbonizace energetiky byly představeny během PL PRES, kdy byla vydána **Energy Roadmap 2050,** která nastiňuje možné vývoje energetiky do roku 2050 s výhledem na dosažení cíle snížení emisí CO₂ o 80-95% (oproti roku 1990) do roku 2050.

Energetická bezpečnost

Jaderná havárie v japonské Fukušimě posunula téma jaderné bezpečnosti na první místo agendy EU a přiměla některé ČS k revizi svého postoje vůči jaderné energetice. HU PRES svolalo v březnu 2011 mimořádnou Evropskou radu k diskusi nad dopadem katastrofy na politiku EU v oblasti jaderné energetiky, na které bylo přijato rozhodnutí o provedení **zátěžových testů na všech jaderných elektrárnách v EU.** Závěrečná zpráva hodnotící zátěžové testy by měla být předložena na Evropskou radu v červnu 2012. V červenci 2011 Rada přijala také **směrnici o bezpečném nakládání s radioaktivním odpadem a použitým jaderným palivem.**

Z hlediska energetické bezpečnosti je zásadním krokem dobudování a rozvoj energetické infrastruktury, proto byl vydán **návrh nařízení o hlavních směrech transevropské energetické infrastruktury.** Návrh si klade za cíl výběr významných evropských infrastrukturních projektů, tzv. projektů společného zájmu, pro které nařízení navrhuje soubor opatření (např. urychlení povolenacích postupů, speciální regulační zacházení).

V kontextu priorit, které se týkají rozvoje infrastrukturních sítí a propojení energetických trhů, je významným mezníkem podpis memoranda o porozumění, které se týká tzv. **severojižního propojení**, jež by mělo zvýšit energetickou bezpečnost střední a východní Evropy především z hlediska dostupnosti neruského zemního plynu.

Energetická účinnost, obnovitelné zdroje energie, nízkouhlíkové technologie

V březnu 2011 EK zveřejnila Plán energetické účinnosti 2011. V závěrech Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku (TTE), vydaných během HU PRES, ČS potvrdily, že nejsou ochotny přistoupit na závazné národní cíle pro energetickou účinnost. Národní cíle mají být indikativní a nezávazné. Za účelem posunu k cíli pro energetickou účinnost pro rok 2020 mají být zvažena další opatření. V reakci na tyto závěry vydala EK v červnu 2011 **návrh nové směrnice o energetické účinnosti**. Směrnice obsahuje řadu návrhů na konkrétní závazná opatření ke zvýšení energetické účinnosti. PL PRES tomuto návrhu předpisu věnovalo velké úsilí, text směrnice se však ukázal být velmi problematickým. Původně vytyčený cíl, zahájení jednání s EP, se PL PRES dosáhnout nepodařilo.

V oblasti energetické účinnosti je nezbytné zmínit rovněž summit Evropské rady v červnu 2011, na kterém se představitelé ČS dohodli na podpoře snah EU o posun ke zvýšení energetické účinnosti o 20 % do roku 2020.

V roce 2011 vydala EK **sdělení, týkající se obnovitelných zdrojů energie**, které hodnotí pokrok při naplňování cílů stanovených do roku 2020. EK v něm vyzývá k vyšším investicím do obnovitelných zdrojů energie, neboť podle zprávy investice do těchto zdrojů energie v EU stále zaostávají za podporou fosilních paliv.

K nízkouhlíkovým technologiím EK uspořádala v listopadu 2011 konference se zaměřením na otázky financování Strategie energetických technologií (SET plán). Jejím hlavním cílem je prohloubení systematického nasazení nových výzkumných a inovačních technologií, týkajících se energetických zdrojů, přenosu, distribuce a spotřeby energie v zájmu radikálního snížení CO₂ a ochrany klimatu. Nízkouhlíkové technologie mají být přednostně rozvíjeny, řízeny a financovány formou partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP).

Vnější dimenze

Významnou událostí roku 2011 byl podpis **deklarace mezi EU a Irákem o posíleném**

strategickém energetickém partnerství a dodávkách plynu do EU v květnu 2011, ve které se Irák zavazuje k dlouhodobým dodávkám plynu do EU budoucím jižním koridorem a EU k poskytnutí přístupu na unijní trh těmto dodávkám. Deklarace je důležitým krokem k diverzifikaci dodávek energie. V neposlední řadě bylo v lednu 2011 v oblasti energetiky podepsáno memorandum o porozumění mezi EU a Uzbekistánem.

Z hlediska vnější dimenze byly stěžejní dva dokumenty zveřejněné EK v září 2011, **návrh rozhodnutí k mechanismu výměny informací ohledně mezinárodních dohod mezi ČS a třetími státy v oblasti energetiky a sdělení k vnější energetické politice EU: Bezpečnost dodávek energií a mezinárodní spolupráce: „Energetická politika EU: Spolupráce s partnery za našimi hranicemi“**. V závěrech Rady k tomuto sdělení, které byly přijaty během PL PRES, ČS akcentují význam mezinárodních organizací ve smyslu spolupráce a koordinace ČS při řešení problémů. K tomu by měla přispět i nově zřizovaná Strategická skupina pro mezinárodní energetickou spolupráci, v jejímž rámci by ČS měly koordinovat své aktivity.

V září 2011 obdržela EK od Rady **mandát ke sjednání právního rámce pro budoucí Transkaspický plynovod** (trilaterální dohoda EU-Turkmenistán-Ázerbájdžán). Je to velký krok k aktivní vnější energetické politice EU a úspěch PL PRES.

Summit EU v prosinci 2011 zdůraznil především potřebu uvést dohody s klíčovými dodavateli a tranzitéry energetických surovin do souladu s právem EU. Prioritou EU má být podle výsledků summitu také dosažení dohody o Strategii vybudování nízkouhlíkové ekonomiky v EU do roku 2050.

Doprava

Silniční doprava

Hlavní pokrok v oblasti silniční dopravy byl v průběhu roku 2011 zaznamenán u návrhu novely **směrnice o zpoplatnění těžkých nákladních vozidel** (tzv. směrnice Euroviněta), která upravuje možnost zpoplatnění externích nákladů silniční nákladní dopravy. Základem je princip znečišťovatel platí, což je změna vůči dřívější úpravě, kdy externality způsobené silniční dopravou nebyly adresně zpoplatněny a

náklady na jejich odvrácení či zmírnění jejich dopadů nesla celá společnost.

Jednání probíhala rovněž nad návrhem **směrnice o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních přestupcích v oblasti bezpečnosti silničního provozu**. Cílem předpisu je zajistit vysokou a zejména nediskriminační úroveň ochrany všech účastníků silničního provozu v EU. Smyslem předpisu je usnadnit stíhání definovaných dopravních deliktů spáchaných v jednom ČS s vozidlem registrovaným v jiném ČS. Prostředkem je usnadnění přeshraniční výměny informací o vybraných dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

Na začátku roku 2011 došlo k přijetí předpisu o **právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě**, čímž došlo k dovršení snah o nastavení práv cestujících a související odpovědnosti dopravců ve všech dopravních módech.

Za PL PRES byl dosažen částečný obecný přístup v dossieru **digitálních tachografů**, přičemž neuzavřená část se týkala pouze problematiky spojení řidičských průkazů a karet řidičů.

Z hlediska ČR je jednoznačně pozitivní rovněž stažení návrhu EK na udělení mandátu pro rozšíření působnosti **dohody o mezinárodní příležitostné přepravě cestujících autokarem a autobusem (INTERBUS)** na oblast mezinárodní linkové dopravy.

Železniční doprava

Za HU PRES došlo po mnoha letech vyjednávání k uzavření dohody o přístupu EU k **Úmluvě o mezinárodní železniční přepravě (COTIF)**, čímž se EU stává členem organizace Mezivládní organizace pro mezinárodní železniční přepravu (OTIF), kde posílá koordinaci ČS a tím i jejich pozici.

Co se týká návrhu **směrnice o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru**, došlo k dosažení obecného přístupu a byla zahájena jednání s EP s cílem dosažení kompromisní dohody. ČR plně podporuje obecný přístup Rady, do kterého se podařilo prosadit velmi důležitá ustanovení z pohledu ČR, např. došlo k zjemnění definice a pozice regulačního úřadu.

Letecká doprava

K závěru PL PRES byl předložen tzv. **letištní balíček**, který představuje soubor opatření, jež mají nově nastavit vztahy na letištích Unie. Cílem má být lepší využívání pozemních odbavovacích služeb (další otevírání trhu) a

efektivnější využívání kapacity letišť. Opatření rovněž řeší problematiku hluku.

Horizontální otázky a sítě

Jednou z priorit PL PRES v dopravě byla problematika spolupráce se sousedními státy, zejména se zeměmi Východního partnerství. Tomuto tématu bylo věnováno zejména jednání ministerské konference v Krakově, které se účastnili ministři zemí EU, ale i zemí Východního partnerství a kde došlo k založení tzv. **Dopravního panelu**.

Dalším velmi důležitým strategickým dossierem byla **Bílá kniha pro dopravní politiku do roku 2050**. Od tohoto dokumentu se budou v budoucnosti odvíjet všechny aktivity a iniciativy v oblasti dopravy na evropské úrovni. Cílem materiálu je vytvoření konkurenceschopného evropského dopravního systému účinně využívajícího zdrojů.

PL PRES se soustředilo převážně na diskuzi nad revizí **politiky transevropské dopravní sítě (TEN-T)** a dále na finanční aspekty dopravní infrastruktury. Alternativním možností financování, včetně využívání účinných nástrojů PPP, byla věnována rovněž neformální Rada ministrů. Již zmíněný návrh nařízení o revizi hlavních zásad EU pro rozvoj transevropské dopravní sítě představuje pro oblast dopravy a dopravní infrastruktury zcela zásadní legislativní akt. Za PL PRES byl tento dokument projednáván, přičemž se do něj podařilo vtělit mnoho požadavků V4.

Po předchozím nastavení pravidel a opatření projektu **Galileo** došlo v roce 2011 k vypuštění prvních dvou vesmírných družic pod hlavičkou tohoto programu.

Telekomunikace a informační společnost

Rádiové spektrum

V rámci tzv. Broadbandového balíčku publikovala EK v září 2010 návrh **rozhodnutí o prvním programu politiky rádiového spektra (PPRS)**. Dokument vychází z revidované rámcové směrnice telekomunikačního balíčku a zaměřuje se na zlepšení koordinace a správy rádiového spektra především s cílem dosáhnout rychlého a efektivního rozvoje mobilního vysokorychlostního internetu. Účelem je vytvořit víceletý strategický program pro plánování a harmonizaci využití rádiového spektra k zajištění fungování vnitřního trhu v oblastech politiky Unie, které mají souvislost s využíváním tohoto přírodního

zdroje. Intenzivní projednávání návrhu na půdě EP a Rady vyústilo ve schválení PPRS v rámci prvního čtení. Rozhodnutí bylo publikováno 14. března 2012 v Úředním věstníku EU. V květnu 2011 byly rovněž přijaty **závěry ke sdělení EK Politický přístup EU ke Světové radiokomunikační konferenci 2012 (WRC-12) Mezinárodní telekomunikační unie.**

Roaming

V červenci 2011 představila EK nový návrh na další **regulaci roamingu**, který obsahuje prodloužení regulace velkoobchodních i maloobchodních cen za volání, zaslání SMS zpráv a datových služeb. Současně zavádí tzv. strukturální opatření s cílem zvýšit konkurenci na vnitřním trhu EU. Účinnost nařízení má skončit 30. června 2022. Dosavadní nařízení z roku 2009, je účinné do 30. června 2012.

Projednávání návrhu v EP a Radě bylo zahájeno ve druhé polovině roku 2011 s cílem přijmout nařízení před 30. červnem 2012 tak, aby na sebe jednotlivé legislativy navazovaly.

Telekomunikační infrastruktura

Pro financování infrastrukturních projektů v sektorech energetiky, dopravy a informačních a komunikačních technologií navrhla EK v polovině října 2011 **Nástroj k propojení Evropy (CEF)**, v rámci kterého by mělo být vyčleněno 9,2 mld. EUR na podporu investic do rychlých a velmi rychlých širokopásmových sítí a celoevropských digitálních služeb. Návrh se začal projednávat během PL PRES společně s návrhem **nařízení o hlavních směrech transevropských telekomunikačních sítí**. Podobně jako v případě energetické části se i zde předpokládá projednání a příprava konečného textu nařízení v průběhu DK PRES a CY PRES v roce 2012, nejpozději však v roce 2013.

Služby informační společnosti

V březnu 2011 zveřejnila EK výsledky veřejné konzultace, která se uskutečnila od srpna do listopadu 2010, k **budoucnosti elektronického obchodu na vnitřním trhu** a k implementaci směrnice o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu.

Životní prostředí

V rámci Strategie Evropa 2020 EK počátkem roku 2011 zveřejnila poslední **vlajkovou**

iniciativu k problematice udržitelného využívání zdrojů a tomuto tématu byly následně přijaty závěry Rady. Pro ČR je tato vlajková iniciativa zásadní v rámci příspěvku za oblast životního prostředí v Národním programu reforem a pro potřebu propojení efektivního využívání zdrojů s ekonomickými nástroji.

Co se týče dalších strategických témat či dokumentů, dále probíhala diskuse k budoucímu **směřování politiky životního prostředí EU po roce 2012** a zohlednění oblasti životního prostředí v novém finančním rámci, kohezní politice či SZP. EK také předložila vyhodnocení 6. Akčního programu pro životní prostředí, který platí do roku 2012. ČR rovněž využila svého předsednictví skupiny zemí V4 a projednávala tato témata jak na ministerské, tak expertní úrovni.

V říjnu 2011 byly přijaty závěry Rady, jež obsahují rámcové pozice EU pro konferenci Rio+20. ČR je do přípravy úzce zapojena ze své pozice místopředsedy byra přípravného výboru Rio+20.

Ochrana biologické rozmanitosti

V návaznosti na 10. zasedání konference smluvních stran (COP 10) **Úmluvy o biologické rozmanitosti** v roce 2010 předložila počátkem roku 2011 EK **Strategii EU pro biodiverzitu po roce 2010**. Implementace závěrů přijatých na COP 10 byla jednou z priorit HU PRES, které problematiku zařadilo na program Rady, jež k nim schválila závěry. PL PRES následně pokračovalo v práci na implementaci Akčního plánu EU pro biodiverzitu.

Ochrana klimatu

Hlavním úkolem HU PRES a PL PRES v této oblasti bylo vyhodnocení výsledků 16. zasedání konference smluvních stran **rámcové úmluvy OSN o změně klimatu**, jež se uskutečnila v roce 2010 v Cancúnu a příprava společné pozice pro další zasedání na přelomu listopadu a prosince 2011 v Jihoafrické republice.

Kromě přípravy na mezinárodní vyjednávání o ochraně klimatu proběhla během HU PRES debata o možnosti navýšení redukčního cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 a byla otevřena diskuze ke sdělení EK o **dlouhodobém cíli redukce emisí skleníkových plynů v EU do roku 2050**. Vzhledem k nejednomyslnému postoji ČS se však nepodařilo dosáhnout shody.

V prosinci 2011 proběhlo **17. zasedání konference shmluvních stran rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v jihoafrickém Durbanu**, na níž smluvní

strany přistoupily na přijetí druhého kontrolního období Kjótského protokolu pro plnění redukčních cílů rozvinutých států a dohodly se na dalším vyjednávání o budoucím právně závazném mezinárodním dokumentu.

PL PRES se v oblasti klimatu dále zaměřilo i na **opatření k adaptaci na změnu klimatu**.

Ochrana lidského zdraví a životního prostředí

V oblasti **vodní politiky** HU PRES iniciovalo diskusi o extrémních projevech počasí souvisejících s vodou, jako jsou povodně, sucho, dostupnost vodních zdrojů a jejich souvislost s probíhající změnou klimatu. EK nyní připravuje strategický dokument k vodní politice EU, jenž by měl být zveřejněn v roce 2012.

Co se týče projednávaných legislativních návrhů, v roce 2011 se podařilo dosáhnout shody a schválit návrh **nařízení o biocidních přípravcích** a návrh **směrnice o odpadních elektrických a elektronických zařízeních**.

Dále se podařilo dosáhnout značného pokroku v projednávání **návrhu směrnice k SEVESO**, které bylo dokončeno počátkem roku 2012.

Pokračovala také diskuse k návrhu EK na legislativní opatření, která by umožnila ČS na svém území omezit nebo zakázat pěstování **geneticky modifikovaných plodin**, avšak z důvodu vysoké politické citlivosti nebylo dosaženo konkrétního výsledku.

V září 2011 se v Astaně uskutečnila 7. ministerská konference procesu Evropské hospodářské komise (EHK) OSN, Životní prostředí pro Evropu. Konference byla zaměřena na témata udržitelné správy vod a začleňování aspektů životního prostředí do ekonomického rozvoje. Konference vedle ministerské deklarace, inovativní zprávy o životním prostředí v regionu EHK OSN a tzv. vodní iniciativy přijala také rozhodnutí rozšířit systém EU Sdílení informací o životním prostředí (SEIS) na státy střední Asie a Kavkazu.

Zaměstnanost a sociální politika

Zaměstnanost

V březnu 2011 Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) přijala **Společnou zprávu o**

zaměstnanosti a závěry k této zprávě. V těchto dokumentech Rada identifikovala klíčové priority v oblasti zaměstnanosti a sociální politiky. Rada také schválila návrh rozhodnutí o **Hlavních směrech politik zaměstnanosti ČS**, ve kterém potvrdila platnost Hlavních směrů i pro rok 2011. V červnu pak Rada EPSCO politicky odsouhlasila **specifická doporučení k politikám zaměstnanosti ČS** a také **závěry k examinačním Národním programům reforem**.

V oblasti zaměstnanosti dále Rada přijala **závěry** k podpoře zaměstnanosti mládeže, ke stárnutí populace jako příležitosti pro trh práce a pro rozvoj sociálních služeb, k souladu mezi pracovním a rodinným životem v kontextu demografických změn, k institucionální spolupráci v demografických otázkách a otázkách sladění pracovního a rodinného života směrem k slučitelnosti kariéry a rodiny a k evropskému semestru a tematickému dohledu v oblasti zaměstnanosti a sociálních politik.

Sociální ochrana a sociální začleňování

Rada přijala závěry k Evropskému rámci pro sociální a územní soudržnost, závěry k boji proti dětské chudobě a k podpoře blahobytu dětí a závěry k úloze dobrovolnické práce v sociální politice.

Koordinace systémů sociálního zabezpečení

Rada přijala obecný přístup k návrhu revize **nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení** a prováděcího nařízení k němu.

Rovné příležitosti, potírání diskriminace a základní práva

Rada přijala závěry k Evropskému paktu pro rovnost žen a mužů (2011-2020) a závěry k implementaci Pekingské akční platformy o sladování pracovního a rodinného života.

Zdraví

Elektromagnetická pole

V červenci začaly Rada a EP projednávat nový návrh **směrnice upravující limity expozice zaměstnanců elektromagnetickým polím**.

Farmaceutický balíček

Po předchozím odmítnutí ze strany ČS předložila EK v říjnu 2011 nová znění legislativních návrhů k tématu **poskytování**

informací pacientům o léčivech vázaných na lékařský předpis. Cílem návrhů je umožnit držitelům registračního rozhodnutí poskytovat uvedené informace. Návrhy stanoví rovněž podmínky, které musí tyto informace splňovat. EK dále doplnila do návrhu nová ustanovení o farmakovigilanci, která reagují na poslední vývoj v oblasti bezpečnosti léčivých přípravků. Po prvních pracovních jednáních však požádala Rada EK, aby předložený návrh rozdělila na dva samostatné předpisy: k farmakovigilanci, u něhož panuje mezi ČS, s ohledem na zajištění bezpečnosti pacientů, vůle k rychlému projednání, a k informacím pro pacienty, kde lze ještě očekávat komplikované diskuse.

Zdraví pro růst

V listopadu 2011 EK zveřejnila návrh již třetího **finančního programu EU – Zdraví pro růst**, který od roku 2014 nahradí stávající druhý akční program Společenství pro veřejné zdraví. Tento finanční program EU, jediný přímo určený na podporu veřejného zdraví, bude i nadále založen na principu spolufinancování. Nově se zaměřuje na méně aktivit a zavádí ukazatele pokroku či vyšší úroveň spolufinancování pro státy s nižším hrubým národním důchodem v případě tzv. společných akcí EK a ČS.

Vážné přeshraniční zdravotní hrozby

V polovině prosince 2011 předložila EK návrh **rozhodnutí o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách.** Základním cílem návrhu je vytvořit podmínky pro koordinovaný postup při monitorování, včasné varování a eliminaci dopadů těchto hrozeb. Navrhovaný mechanismus by měl vycházet ze stávajících systémů dohledu a reakce pro přenosná onemocnění, nově však bude zahrnovat také hrozby biologické, chemické a environmentální. Návrh se zaměřuje také na společný nákup vakcín, vytvoření ad hoc expertních sítí odpovědných za monitoring hrozeb jiných než způsobených přenosnými onemocněními či dává možnost vyhlášení mimořádné zdravotní situace nezávisle na Světové zdravotnické organizaci (WHO), což by mělo umožnit spuštění některých návazných procesů na unijní úrovni v dřívějších fázích před vyhlášením nejvyššího stupně pandemie ze strany WHO. Zavádí také možnost přijetí mimořádných přeshraničních opatření na úrovni EU, pokud by krize vedla k vysoké úmrtnosti a vnitrostátní opatření by hrozbu nezastavila.

Poskytování přeshraniční zdravotní péče

Po třech letech komplikovaných jednání vstoupila v dubnu 2011 v platnost **směrnice o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči.** Z hlavních

ustanovení směrnice vyplývá, že pacienti mají právo vyhledat zdravotní péči v jiném ČS a obdržet náhradu nákladů za tuto péči ve výši, v jaké by jim byla poskytnuta v ČS, kde jsou pojištěni. Lhůta pro transpozici směrnice vyprší v říjnu 2013. V současné chvíli probíhají intenzivní konzultace mezi EK a ČS ohledně řádného provedení transpozice tak, aby nedocházelo k rozdílným výkladům ustanovení směrnice a práva pacientů byla řádně zajištěna.

Nelegislativní iniciativy

V průběhu roku 2011 došlo ke schválení několika důležitých **závěrů Rady.** V červnu 2011 přijala Rada z iniciativy HU PRES závěry k tématu **inovací v odvětví zdravotnických prostředků, k imunizaci v dětství a k moderním, pružným a udržitelným zdravotnickým systémům.** Dále byly přijaty závěry k **Evropskému paktu za duševní zdraví a pohodu.** V prosinci 2011 Rada přijala troje Závěry předložené PL PRES, a to k **prevenci, včasné diagnostice a léčbě chronických respiračních onemocnění u dětí,** dále pak k problematice **včasného zjišťování a léčbě poruch komunikace u dětí,** kde Rada zdůraznila využívání nástrojů elektronického zdravotnictví a inovativních řešení. Poslední z trojice závěrů se týkají **odstraňování rozdílů v oblasti zdraví v rámci EU prostřednictvím koordinovaných opatření na podporu zdravých životních návyků.**

Zemědělství a rybařství

Společná zemědělská politika

Během roku 2011 pokračovaly klíčové diskuse k **budoucnosti SZP po roce 2013.** Diskuse se zaměřily zejména na tři hlavní cíle budoucí SZP obsažené ve sdělení EK, jimiž jsou životaschopná produkce potravin, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu a vyvážený územní rozvoj.

HU PRES využilo výsledků těchto tří politických rozprav, aby na základě konsensu delegací připravilo závěry Rady v březnu 2011. HU PRES se ovšem nepodařilo získat podporu sedmi ČS (EE, LT, LV, MT, UK, DK a SE), a proto byl text přijat jako závěry PRES s podporou kvalifikované většiny ČS. Hlavní překážkou pro schválení plnohodnotných závěrů Rady se stala především malá ambicióznost textu, problematické formulace v kontextu financování SZP, budoucí podoba tržních opatření a rovněž nedostatečný akcent na vyrovnání podmínek mezi ČS.

První prezentace dlouho očekávaných legislativních návrhů na půdě Rady proběhla ze strany EK v říjnu 2011, během PL PRES, kdy většina ČS označila představené návrhy jako základ pro diskusi, nicméně řada ministrů neskryvala rozpaky, že navržená opatření nereflektují cíle, které jsou od reformy očekávány ve smyslu posílení konkurenceschopnosti a omezení administrativní náročnosti.

V rámci listopadové Rady pro zemědělství a rybnářství (AGRIFISH) se diskuse zaměřila na navrhovanou strukturu přímých plateb na období let 2014–2020 a na rozdělení přímých plateb mezi ČS a v rámci ČS. Na jednání řada ČS zpochybnila navrženou definici „aktivního zemědělce“ a některé prvky navrhovaného ozelenění přímých plateb, jako například procentní podíl plateb pro jednotlivé ČS určený pro vyčlenění zemědělské půdy, jež se má stát plochou využívanou v ekologickém zájmu. Převážná většina delegací dále zdůraznila, že je třeba zajistit, aby nové postupy pro přímé platby byly v souladu s cílem reformy, jímž je zjednodušení SZP.

Poslední jednání Rady AGRIFISH během PL PRES pak bylo věnováno diskusi zaměřené na druhý pilíř SZP. Zde většina ČS vyjádřila obavy ohledně zastřešujícího nařízení ke Společnému strategickému rámci ve vztahu k rozvoji venkova. Lze předpokládat, že projednávání legislativního balíčku k budoucímu směřování SZP bude zakončeno nejdříve v průběhu roku 2013.

V průběhu roku 2011 a zejména v druhém semestru během PL PRES pokračovalo aktivní projednávání **Mléčného balíčku**. Klíčovým parametrem návrhu se stalo zajištění větší vyjednávací síly producentů mléka a kompromisně byla stanovena možnost objemové regulace sýrů se zeměpisným označením a označením původu a povinnost uzavírat smlouvy mezi výrobcí mléka a zpracovateli včetně stanovení minimální délky kontraktu. K samotnému vydání souboru opatření pro sektor mléka, tedy Mléčného balíčku, pak došlo v březnu 2012.

Informační a propagační opatření na podporu zemědělských výrobků

V červenci 2011 EK prezentovala na jednání Rady AGRIFISH **Zelenou knihu o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských výrobků**. V prosinci 2011 se Rada AGRIFISH shodla na **závěrech revize k politice propagace** a EP se rovněž vyjádřil ve prospěch posílení propagačních opatření zejména u produktů s vysokou jakostí. Cílem je vytvoření nové propagační a informační strategie, která bude zaměřena na maximální využití finančních

prostředků pro zemědělsko-potravinářský sektor.

Politika kvality

V oblasti **politiky kvality** se během roku 2011 projednávalo zjednodušení a aktualizace procesu registrace chráněných zeměpisných označení/označení původu a zaručených tradičních specialit. Prioritou PL PRES byla snaha dokončit projednávání návrhu o režimech jakosti zemědělských produktů. Druhý projednávaný návrh týkající se obchodních norem zejména v otázce zavedení všeobecné obchodní normy dlouhodobě rozděluje názory ČS a EK.

Krise v oblasti zemědělství

Rok 2011 byl rovněž ve znamení krize způsobené šířením **bakterie E-Colli**, kdy HU PRES uspořádalo v červnu 2011 mimořádné jednání Rady AGRIFISH. Toto zasedání ministrů akcentovalo zejména potřebu poučení se z krizových situací pro systémy EU v oblasti bezpečnosti potravin. EK v této otázce vyzvala jednotlivé ČS k zodpovědnému využívání **Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF)** a k transparentní výměně informací mezi autoritami ČS a EK ještě před jejich mediální prezentací. Ze strany mnoha ČS dále zazněla výzva vůči EK k zohlednění poznatků současné krize pro budoucí nastavení systému.

Počátek roku 2011 byl poznamenán rovněž **dioxinovou aférou** v Německu, kdy na lednovém zasedání Rady byl ze strany Německa představen desetibodový akční plán, který byl ministry pozitivně přijat, a který by měl do budoucna zamezit vzniku podobného problému. EK následně představila čtyři návrhy, které by měly rovněž napomoci předcházet podobným situacím. Tyto návrhy nově zavádějí povinnost schvalovat podniky zpracovávající tuky a masné kyseliny, separovat či segregovat výroby tuků technických a tuků krmných, zavést vzorkování „kritických materiálů“, zlepšit monitoring a hlásit pozitivní výsledky testů zodpovědným orgánům soukromými laboratořemi. ČR rovněž vyjádřila přesvědčení, že jistotu spotřebitelů by rozhodně posílilo zavedení povinného uvádění země původu také pro drůbeží, vepřové a skopové maso, neboť transparentnost je v zájmu výrobců, spotřebitelů a tím i v zájmu celé EU.

Společná rybářská politika

Na podzim roku 2011 byl zahájen přezkum návrhů **reformy Společné rybářské politiky (SRP)**. Návrhy na reformu SRP, které EK zveřejnila v červenci 2011, se

soustředí na tři hlavní prvky: udržitelnost, účinnost a soudržnost. Základem udržitelnosti rybolovu má být dosažení úrovně maximálního udržitelného výnosu pro populaci ryb do roku 2015 a zavedení opatření za účelem zákazu výmětů. Účinnost této politiky má zajistit regionalizace a prioritní zaměření na dlouhodobé řízení populací, jakož i posílení organizací producentů a zavedení systému převoditelných koncesí k rybolovu.

ČR velmi ocenila, že EK rámcově zohlednila dlouhodobé snahy o posílení **akvakultury** v rámci návrhu o SRP. ČR a ostatní vnitrozemské státy, pro něž akvakultura hraje velmi významnou roli, vynaložily značné úsilí, aby tuto oblast rybnářství, která má do budoucna značnou perspektivu, v rámci reformy SRP více zviditelnily. Toto úsilí vyvrcholilo na okraj únorového zasedání Rady, kdy se z iniciativy ČR uskutečnilo pracovní setkání vnitrozemských států EU (CZ, HU, AT, SK a LU) s komisařkou pro námořní záležitosti a rybolov, Marií Damanaki, na kterém byla komisařce předána deklarace k budoucí roli sladkovodní akvakultury. Tím se ČR podařilo uzavřít iniciativu z podzimu roku 2010. ČR je přesvědčena, že udržitelná sladkovodní akvakultura by se měla stát jedním z významných pilířů budoucí podoby SRP a tomuto významu musí odpovídat i podíl na rozpočtu pro tuto oblast. V rámci dubnové Rady AGRIFISH tuto iniciativu podpořilo dalších dvanáct ČS.

Na jednání prosincové Rady byl ministrům předložen návrh nařízení o **Evropském námořním a rybnářském fondu**. Smyslem návrhu je přispět k dosažení cílů reformy SRP, a to zejména v oblasti propagace udržitelného a konkurenceschopného sektoru rybnářství a akvakultury v EU.

Vzdělávání, mládež, sport

Vzdělávání a odborné přípravy

Během HU PRES bylo v **závěrech Rady** z února 2011 o úloze vzdělávání a odborné přípravy při provádění strategie Evropa 2020 zdůrazněno, že instituce poskytující vysokoškolské vzdělávání by měly usilovat o zvyšování kvality a relevantnosti nabízených vzdělávacích kurzů a posílit spolupráci mezi institucemi poskytujícími vysokoškolské vzdělávání, výzkumnými ústavy a podniky. Dále schválila Rada v červnu **doporučení o podpoře mobility mladých lidí ve vzdělávání**. PL PRES pak v prosinci 2011 zaštitilo schválení **závěrů Rady o referenční úrovni mobility ve vzdělávání**

a byly stanoveny dvě evropské referenční úrovně, kterých by mělo být dosaženo do konce roku 2020. V EU by tak alespoň 20 % absolventů vysokých škol a 6 % osob ve věku 18–34 let, které jsou absolventy počátečního odborného vzdělávání a přípravy, mělo strávit určité období studiem či odbornou přípravou v zahraničí.

V průběhu PL PRES bylo přijato **doporučení Mládež v pohybu – podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání**, v rámci kterého je konstatováno, že mobilita ve vzdělávání může přispět k tomu, že systémy a instituce vzdělávání a odborné přípravy budou otevřenější, evropštější, více mezinárodní, přístupnější a efektivnější. Rada rovněž přijala **závěry o jazykových znalostech na zlepšení mobility**.

Mládež

Stěžejním výstupem HU PRES v oblasti implementace Obnoveného rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže do roku 2018 bylo přijetí **usnesení o podpoře nových a účinných forem účasti všech mladých lidí na demokratickém životě Evropy** na květnové Radě ministrů pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport (EYCS). Přijatý dokument zdůrazňuje význam dobrovolných aktivit, klíčových kompetencí a nových technologií jako prostředku pro zvýšení informovanosti, neformálního vzdělávání a mediální gramotnosti.

Dále bylo přijato **usnesení o strukturovaném dialogu s mladými lidmi o zaměstnanosti mládeže**, které hodnotí uplynulé osmnáctiměsíční období a stanovuje politické priority pro následující předsednické trio. V listopadu 2011 byly v rámci PL PRES přijaty **závěry Rady o východním rozměru účasti a mobility mládeže**, které kladou důraz na spolupráci a usnadňování mobility pro mladé lidi z EU, zejména v rámci zemí Východního partnerství. Mobilita ve smyslu závěrů se neomezuje na mladé lidi, ale zahrnuje rovněž pracovníky s mládeží.

Sport

Během HU PRES přijala Rada **usnesení o pracovním plánu EU v oblasti sportu (2011-2014)**. Jedná se o první pracovní plán EU v nové oblasti, v níž byly EU Lisabonskou smlouvou svěřeny pravomoci provádět podpůrné, koordinační nebo doplňující činnosti. Pracovní plán mimo jiné poukazuje na významný přínos sportu k dosahování celkových cílů strategie Evropa 2020.

HU PRES také otevřelo otázku negativních dopadů on-line sázení na integritu sportovních soutěží a touto oblastí se dále

zabývalo PL PRES, během něhož byly přijaty **závěry Rady o boji proti manipulaci s výsledky zápasů**. Dalším důležitým výstupem PL PRES je schválený dokument zlepšující koordinaci států EU před zasedáními Světové antidopingové agentury (WADA), či dokument Závěry Rady o úloze dobrovolných činností ve sportu při podpoře aktivního občanství.

Kultura a audiovizie

Priority HU PRES v oblasti kultury byly zaměřeny na kulturní rozmanitost, mezikulturní dialog, přístup kultury podporující začlenění a digitalizaci kulturního dědictví.

Květnová Rada EYC dospěla během veřejné rozpravy k politické dohodě k návrhu **rozhodnutí, kterým se zavádí opatření EU pro označení „Evropské dědictví“**.

Dále Rada přijala rozhodnutí o **projektu Evropské hlavní město kultury pro rok 2015 v ČR**, kterým bude město Plzeň. Byly přijaty **závěry Rady k přínosu kultury k provádění strategie Evropa 2020 a závěry Rady o informačních službách zaměřených na mobilitu a určených umělcům a kulturním pracovníkům**.

Na neformálním jednání ministrů kultury v Gödöllő bylo přijato **prohlášení PRES k možnostem a formám zapojení oblasti kultury na implementaci strategie Evropa 2020**.

PL PRES se zaměřilo na diskuzi k rozvoji kulturních kompetencí a zvýšení duševního potenciálu v Evropě, implementaci rozhodnutí, kterým se zavádí opatření EU pro označení Evropské dědictví, iniciativu Východní partnerství v kulturní oblasti a budoucnost programu KULTURA a programu MEDIA v rámci nové finanční perspektivy po roce 2013.

Listopadová Rada EYCS přijala **závěry o kulturních a tvůrčích schopnostech a jejich úloze při vytváření intelektuálního kapitálu Evropy**. V průběhu politické rozpravy ministři veřejně diskutovali o přínosu kulturního sektoru k ekonomickému oživení a růstu, k vytváření pracovních míst a sociálnímu rozvoji. V reakci na zprávu EK ze září 2011 Rada rovněž přijala **závěry o ochraně dětí v digitálním světě**. Závěry zdůrazňují potřebu poučení dětí i rodičů o zásadách bezpečného používání internetu.

Závěry Rady dále obsahují apel na představitele audiovizuálního průmyslu, aby při koncipování svých služeb a výrobků brali náležitou měrou v potaz ochranu nezletilých.

Během celého roku 2011 byla projednávána možnost přistoupení ČS k **Úmluvě Rady Evropy o právní ochraně služeb s podmíněným přístupem a služeb tvořených podmíněným přístupem**. Cílem tohoto nástroje Rady Evropy je poskytnout technologickým systémům placené televize, videa na vyžádání apod. právní ochranu. Výsledkem bylo přijetí rozhodnutí listopadové Rady o podpisu Evropské úmluvy o právní ochraně služeb s podmíněným přístupem a služeb tvořených podmíněným přístupem.

Neformální zasedání ministrů kultury a audiovizie ve Vratislavi bylo zaměřeno výzvy, jež představuje **zpřístupnění evropského audiovizuálního dědictví**. Ministři se shodli, že z digitalizace a přenosu kultury do světa internetu může plynout přínos nejen pro kulturu, ale i pro ekonomiku a vědu.

Spravedlnost

Justiční spolupráce v trestních věcech

V oblasti **trestního práva hmotného** byly v roce 2011 přijaty dva nové předpisy - **směrnice o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí a směrnice o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii**.

V roce 2011 EK předložila návrh **směrnice, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu** jako součást balíčku k posílení práv obětí v EU. Navrhovaná směrnice má nahradit stávající rámcové rozhodnutí o postavení obětí v trestním řízení, a to komplexnější a specifitější úpravou této problematiky. Během PL PRES byla na konci roku 2011 přijata Radou pro spravedlnost a vnitřní věci (JHA) obecná politická shoda. Přijetí směrnice se předpokládá v roce 2012.

V říjnu 2011 byl EK předložen **návrh směrnice, kterou se stanoví trestní sankce za zneužití informace v obchodním styku a manipulaci s trhem**, s cílem vymezit skutkové podstaty trestných činů a trestní sankce za úmyslná jednání spočívající v obchodování zasvěcených osob a v manipulaci s trhem.

Dále pokračovalo také projednávání **návrhu směrnice o útocích proti informačním**

systemům. V červnu 2011 dosáhla Rada JHA nad návrhem obecné shody.

V oblasti **trestního práva procesního** byly během roku 2011 projednávány dva předpisy předložené na základě cestovní mapy pro posílení procesních práv podezřelých a obviněných osob v trestním řízení z listopadu 2009. V prosinci 2011 byl ukončen vyjednávací proces o druhém opatření z cestovní mapy – návrhu **směrnice o právu na informace v trestním řízení**, když EP schválil dohodu v prvním čtení řádného legislativního postupu.

V červnu 2011 předložila EK **návrh směrnice o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a o právu na komunikaci při zatčení**, který realizuje třetí a čtvrté opatření z cestovní mapy. V červnu 2011 dále EK představila **Zelenou knihu o uplatňování právních předpisů EU souvisejících s trestním soudnictvím v oblasti zadržení**, k jejímuž předložení byla vyzvána v šestém opatření cestovní mapy. Vydáním Zelené knihy EK zahájila konzultace s veřejností, jež probíhaly do listopadu 2011.

V oblasti justiční spolupráce v trestních věcech byla v roce 2011 hlavní pozornost věnována projednávání návrhu **směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu**, nad kterou se v Radě JHA na závěr PL PRES podařilo dosáhnout takřka úplné obecné shody.

V lednu 2011 nabyla účinnosti **Dohoda o vzájemné právní pomoci v trestních věcech mezi EU a Japonskem**.

V prosinci 2011 byla přijata **směrnice o evropském ochranném příkazu**.

Justiční spolupráce v civilních věcech

Po celý rok probíhala na expertní úrovni jednání o návrhu **nařízení o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech**. Během roku se podařilo mezi ČS dosáhnout shody o základních obrysech nového mechanismu uznávání a výkonu soudních rozhodnutí, zatímco ostatní okruhy problematiky zůstaly k dalšímu jednání.

V roce 2011 se podařilo uzavřít převážnou většinu textu návrhu **nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a veřejných listin ve věcech dědictví a o vytvoření Evropského dědického osvědčení**. Dojednaný text byl odsouhlasen na zasedání Rady JHA v prosinci 2011. Z prosincového kompromisu, s ohledem na citlivost problematiky, však zůstala vyčleněna otázka správy dědictví a

tzv. claw-back (navracení darů učiněných za života zůstavitele do podstaty pozůstalosti) s tím, že tato dvě témata se dojednájí v průběhu ledna a února roku 2012. Podle všech očekávání by Rada JHA měla s návrhem nařízení o dědictví vyslovit souhlas v červnu 2012.

Návrh nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových vztahů mezi manžely a návrh nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových důsledků registrovaného partnerství předložila EK na konci března 2011. Jedná se o komplexní právní úpravu majetkových poměrů manželů a registrovaných partnerů v případech s mezinárodním prvkem. V roce 2011 proběhlo první čtení obou návrhů a ČS zaslaly své písemné připomínky k jednotlivým kapitolám návrhů. Na základě těchto jednání připravilo PL PRES revidované znění obou návrhů nařízení, v jejichž projednávání se bude pokračovat i v roce 2012.

Od února do dubna probíhaly veřejné konzultace k problematice možné činnosti Unie v oblasti hromadných žalob iniciované dokumentem EK **Směrem k soudržnému evropskému přístupu k hromadné žalobě**. ČR zaslala vyjádření, v němž uvedla, že úsilí Unie by se mělo zaměřit na podporu a koordinaci činnosti ČS, které tyto mechanismy zavedly či hodlají zavést, zatímco úvahy o zavedení harmonizovaných mechanismů na úrovni EU se v tuto chvíli jeví jako předčasné.

Na začátku dubna proběhlo zasedání Rady pro všeobecné otázky a politiku Haagské konference mezinárodního práva soukromého. V průběhu zasedání EU podepsala **Haagskou úmluvu o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů** z roku 2007. Tento akt nahradil podpis Úmluvy jednotlivými ČS. Zároveň bylo v červnu přijato rozhodnutí Rady o schválení této úmluvy EU, na základě něhož by mělo dojít k uložení ratifikační listiny na začátku roku 2013.

V květnu byl v rámci tzv. balíčku posilování ochrany obětí předložen návrh **nařízení o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech**. Jedná se o předpis, který by měl být paralelou k obdobnému předpisu v trestněprávní oblasti a zároveň by měl doplňovat již existující předpisy, které upravují uznávání a výkon cizích rozhodnutí v občanských věcech (tzv. nařízení Brusel I a nařízení Brusel IIbis).

Cílem návrhu je zajistit, že se obětem, které požívají ochrany na základě dočasného a preventivního ochranného opatření vydaného v civilních věcech v jednom ČS, dostane obdobná míra ochrany v jiném ČS, aniž by tam bylo nutno vést další řízení.

V červenci předložila EK nový návrh **nařízení, kterým se zavádí evropský příkaz k obstarání účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech**. Jedná se o iniciativu EK, která má za úkol zlepšit účinnost výkonu soudních rozhodnutí v EU týkajících se bankovních účtů a aktiv dlužníka, a tím zajistit podporu hospodářské činnosti v rámci jednotného trhu.

V říjnu předložila EK návrh **nařízení o společné evropské úpravě kupní smlouvy**. Návrh směřuje k vytvoření unijní úpravy kupní smlouvy na zboží, digitální obsah a na související služby zakotvené v nařízení, která by existovala paralelně k vnitrostátním právním úpravám, a byla v přeshraničních transakcích dostupná smluvním stranám jako volitelný právní režim pro jejich smlouvy. Projednávání na expertní úrovni ukázalo, že návrh je pro mnoho ČS problematický z důvodů jako je nedostatečně prokázaná potřebnost, nevhodný právní základ a vnímaná hrozba vytvoření složitého právního prostředí.

e-Justice

Hlavní prioritou HU PRES, které bylo v oblasti e-Justice velmi aktivní, bylo úspěšné dokončení a spuštění druhé verze **evropského portálu e-Justice**, která měla kromě statických informací obsahovat také dynamické formuláře. Termín spuštění byl však ze strany EK posunut z plánovaného června na listopad 2011. V rámci svých iniciativ se HU PRES soustředilo na to, aby portál do budoucna směřoval k principu „vše na jednom místě“ a v tomto smyslu podporovalo spolupráci s Evropskou justiční sítí civilní a trestní. Započaté aktivity pokračovaly i v druhé polovině roku během PL PRES, kdy byla spuštěna druhá verze portálu, doplněná o nové informace, nástroje a funkce. ČR podporuje další práce na Evropském portálu e-Justice.

S cílem usnadnit spolupráci ČS v justičních věcech a zlepšit dostupnost služeb z oblasti soudnictví pro občany EU se v roce 2011 rozvíjely aktivity v rámci několika projektů podporovaných a financovaných EK. ČR se dlouhodobě aktivně zapojuje do projektů souvisejících s **propojováním insolvenčních rejstříků a využíváním videokonferencí v přeshraničních případech**. ČR se také účastní tříletého

projektu **e-Codex**, který je vedle portálu e-Justice považován za jednu z hlavních iniciativ v oblasti e-justice na evropské úrovni. Jedná se o projekt, který hledá způsoby, jakými mohou být jednotlivé národní aplikace e-justice využitelné v budoucnu všemi evropskými občany.

Vnitřní věci

Azylová a migrační politika

V oblasti azylové politiky pokračovalo v roce 2011 komplikované projednávání legislativy potřebné pro dokončení druhé fáze **Společného evropského azylového systému (SEAS)**, který by měl stanovit společná pravidla EU v oblasti mezinárodní ochrany. V listopadu 2011 se podařilo schválit tzv. kvalifikační směrnici, v případě ostatních návrhů jednání nadále pokračují. Dle politického závazku má být SEAS dokončen v roce 2012. V prosinci 2011 EK vydala sdělení o posílení vnitřní solidarity EU v oblasti azylu. Posílení praktické spolupráce v oblasti azylu napomáhá **Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)**, který v roce 2011 zahájil činnost.

S ohledem na zvýšený migrační tlak na jih EU v důsledku arabského jara a z toho vyplývající situace ve Středomoří přijala Rada závěry o dalším směřování EU v této oblasti. EK vydala **sdělení o migraci a sdělení o globálním přístupu k migraci a mobilitě**, v němž volala po geografickém a tematickém rozšíření migrační politiky EU.

Rada se opakovaně věnovala komplikované situaci na **řecko-turecké hranici** a sledovala implementaci Řeckého národního akčního plánu o řízení migrace a azylové reformě. V oblasti **legální migrace** na pracovní úrovni pokračovalo projednávání směrnic o vnitropodnikově převáděných pracovnících a sezónních pracovnících. V prosinci 2011 byla vydána směrnice o jednotném povolení k pobytu a práci na území ČS pro státní příslušníky třetích zemí.

V prosinci Rada JHA přijala **závěry k integraci legálně pobývajících příslušníků třetích zemí v EU**.

V listopadu 2011 EK předložila návrh nařízení, kterým se má pro příští VFR zřídit **Azylový a migrační fond**.

Schengenská spolupráce a ochrana hranic

V reakci na potřebu reformy pravidel schengenské spolupráce EK vydala v září

2011 **Schengenský balíček**, obsahující návrhy na změnu schengenského hodnotícího mechanismu a schengenského hraničního kodexu. Reforma by měla zajistit lepší vynutitelnost dodržování schengenských pravidel či reakci na situaci, kdy některý ze států Schengenu bude mít zásadní problémy s ochranou své vnější hranice. V souladu s platným harmonogramem dále pokračovala výstavba **Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)**. K jeho spuštění má dojít v roce 2013.

Dne 19. prosince 2011 se schengenský prostor rozšířil o **Lichtenštejnsko**. Všechny podmínky přistoupení k Schengenu úspěšně splnily i **Rumunsko** a **Bulharsko**, nicméně jejich vstupu nadále brání nesouhlas Nizozemska.

V říjnu EK vydala sdělení, kterým zahájila iniciativu směřující k vytvoření **inteligentní hranice EU**, tj. identifikovala hlavní možnosti, jak pomocí nových technologií zajistit rychlé a přitom bezpečné překračování vnějších hranic EU.

Ve stejném měsíci bylo přijato i nařízení, kterým došlo k posílení pravomocí **agentury Frontex**. Byla také přijata právní úprava pro fungování **Agentury pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva**. Tato nová agentura převezme provozní řízení SIS II, Vízového informačního systému a databáze Eurodac.

V listopadu EK předložila návrh nařízení, kterým se má pro příští VFR zřídit jako součást Fondu pro vnitřní bezpečnost **nástroj pro finanční podporu v oblasti vnějších hranic a víz**.

V prosinci pak EK navrhla zřídit **evropský systém ostrahy hranic EUROSUR**, který by měl zjednodušit koordinaci národních útvarů při prevenci a potírání závažné kriminality.

Vízová politika

V říjnu 2011 došlo ke spuštění **Vízového informačního systému** v regionu severní Afriky, spuštění v dalších dvou regionech by mělo probíhat během roku 2012.

V oblasti mobility probíhalo naplňování **akčního plánu vízové liberalizace s Moldavskem** a s **Ukrajinou** a byla dokončena jednání o změně facilitační dohody s cílem dále zjednodušit vydávání víz. V březnu 2011 vstoupily v platnost dohody o vízové facilitaci a readmisi s **Gruzii**. Ta nyní usiluje o brzké zahájení vízového dialogu s EU. V prosinci schválila Rada mandát EK vést

jednání o dohodách o vízové facilitaci a readmisi s **Ázerbájdžánem** a **Arménií**. S Arménií bylo v říjnu uzavřeno Partnerství pro mobilitu. V únoru odsouhlasila Rada mandát pro EK vyjednat dohody o vízové facilitaci a readmisi s **Běloruskem**, s cílem usnadnit cestování běloruským občanům. EK předložila příslušné návrhy běloruské straně v červnu. Bělorusko na návrh EU dosud nereagovalo.

Boj proti terorismu a organizovanému zločinu

V únoru 2011 schválila Rada **závěry ke sdělení EK o Strategii vnitřní bezpečnosti EU v akci**. Ministři tehdy též přijali **závěry Rady stanovující priority EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období let 2011–2013**. V tomto dokumentu bylo na základě doporučení Europolu a diskuse mezi ČS stanoveno osm prioritních oblastí, na které by se EU měla v následujících dvou letech zaměřit.

V únoru 2011 předložila EK **návrh směrnice o používání údajů ze jmenné evidence cestujících (PNR)** pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. Tento předpis by měl harmonizovat ustanovení ČS o povinnostech pro letecké dopravce v rámci jejich spolupráce s donucovacími orgány.

V listopadu 2011 byla uzavřena **Dohoda o PNR mezi EU a Austrálií** a v prosinci 2011 Rada JHA přijala rozhodnutí o podpisu a uzavření **Dohody o PNR mezi EU a USA**. Ze série tří dohod o PNR se třetími státy, k jejichž sjednání dostala EK od Rady JHA mandát v prosinci 2010, tak zbývá dojednat již jen Dohodu s Kanadou. Dohody o využívání a předávání dat PNR mezi EU a třetími zeměmi jsou významným právním nástrojem v boji proti terorismu a závažné nadnárodní trestné činnosti.

V dubnu publikovala EK **hodnotící zprávu o směrnici o uchování údajů o elektronické komunikaci**. Zpráva obsahuje informace, jak je tato směrnice uplatňována ČS a jaké jsou její dopady na hospodářské subjekty a spotřebitele.

V červnu byly přijaty **závěry Rady k posílení vnitřních a vnějších aspektů boje proti terorismu**. Závěry vyzývají relevantní aktéry EU k přijetí kroků, které povedou k lepší koordinaci a koherenci aktivit EU.

V červnu zveřejnila EK rovněž tzv. **protikorupční balíček**, který obsahuje sdělení k boji proti korupci v EU, rozhodnutí EK o ustanovení protikorupčního mechanismu (periodické Protikorupční zprávy EU) a zprávu EK o boji proti korupci v soukromém sektoru.

V červenci předložila EK **sdělení týkající se možnosti vytvoření Evropského systému sledování financování terorismu**, ve kterém posuzuje možnost zřízení tohoto mechanismu, a to zejména pokud jde o cíle, funkce, principy a možnosti jeho realizace a financování.

V září přijala Rada **závěry k boji proti terorismu** a zároveň zahájilo svoji činnost **Globální protiteroristické fórum**. Mezi hlavní priority tohoto neformálního uskupení patří posilování politického konsenzu v oblasti boje proti terorismu a realizace programů zaměřených na budování kapacit příjemců pomoci v boji proti terorismu. EU se činnosti tohoto fóra účastní jak na úrovni EU, tak i na úrovni některých ČS.

V říjnu Rada přijala **Evropský pakt proti syntetickým drogám**, který poukazuje na závažnost problému syntetických drog na území EU. Zaměřuje se na nové, často legálně nabízené syntetické drogy a metamfetamin či jeho deriváty.

V listopadu EK předložila návrh nařízení, kterým se má pro příští VFR zřídit jako součást Fondu pro vnitřní bezpečnost **nástroj pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí**.

Civilní ochrana

V této oblasti přijala Rada hned několik důležitých dokumentů, v dubnu to byly **závěry Rady** o dalším rozvoji posuzování rizik pro zvládání katastrof v EU, v červnu pak závěry Rady o integrovaném zvládání povodní v EU a závěry Rady o rozvoji vnějšího rozměru Evropského programu na ochranu kritické infrastruktury. Na poslední prosincové Radě JHA pak byly schváleny závěry Rady o integrovaném přístupu k účinnější komunikaci v případě rizik a v případě nouzových a krizových situací.

Vnější vztahy

Transatlantické vztahy

Hlavními tématy listopadového **summitu mezi EU a USA** byly otázky energetiky, koordinace v oblasti rozvojové spolupráce, změn klimatu a obchodu. Summit rozhodl o posílení obchodního dialogu prostřednictvím nově založené Pracovní skupiny na vysoké úrovni pro zaměstnanost a růst.

Ve vztahu s **Kanadou** pokračovala v roce 2011 jednání o posílené **rámcové dohodě (nově zvané dohoda o strategickém**

partnerství). Problematické zůstávají politické doložky o společném prosazování demokratických principů, ochraně lidských práv a nešíření jaderných zbraní.

Vztahy EU – Rusko

Během roku 2011 se uskutečnily dva **summitu EU - Rusko** a pokračoval pravidelný politický dialog EU - Rusko. Oblastí, ve které došlo k pokroku, jsou jednání o zavedení bezvízového režimu. Během prosincového summitu, jehož se za ruskou stranu zúčastnil prezident D. Medveděv, byl přijat dokument **Společné kroky k bezvízovému režimu**, který je seznamem úkolů, jež mají obě strany splnit. Poté, co splnění těchto závazků bude na obou dvou stranách náležitě ověřeno, by mělo dojít k přijetí rozhodnutí o zrušení vízové povinnosti.

Pokračovala rovněž implementace **Partnerství pro modernizaci** mezi EU a Ruskem. Co se týče jednání o nové dohodě mezi EU a RF, chybí jakýkoliv posun zejména v kapitolách, které se týkají obchodu a investic.

Evropská politika sousedství

Proces **revize Evropské politiky sousedství** (ENP), zahájený v roce 2010, byl v květnu 2011 završen společným sdělením EK a ESVA. Proces revize byl ovlivněn jak aktuálním děním v jižním Středomoří, tak i ve východním sousedském regionu. Výsledky revize ENP byly následně v červnu 2011 potvrzeny závěry Rady FAC. K základním principům revidované ENP patří zásady diferenciací a kondicionality pomoci EU, které jsou založeny na výsledcích implementace daných reforem a dodržování nových kritérií v oblasti demokracie (tzv. princip „more for more“) ze strany partnerských zemí. Příprava projektů EU má reagovat na konkrétní potřeby jednotlivých sousedských zemí (tzv. šití projektů na míru). V rámci prohlubování demokracie má ENP rovněž přispívat k zesílené podpoře občanské společnosti, a to prostřednictvím nových nástrojů, Nástroje pro občanskou společnost ve výši 66 milionů EUR na roky 2011 až 2013 a Evropského fondu pro podporu demokracie, o jehož vzniku se v současné době diskutuje. Během PL PRES započala rovněž diskuze o novém legislativním návrhu Nástroje evropského sousedství na období 2014 až 2020, který by měl být schválen do konce roku 2012. V kontextu arabského jara bylo v březnu 2011 rovněž přijato sdělení Evropské komise a ESVA „Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím“. Pro jižní Středomoří byl v polovině roku 2011 jmenován Zvláštní představitel EU.

V září 2011 se během PL PRES uskutečnil ve Varšavě **summit Východního partnerství**. Výstupem summitu byl rovněž závazek vypracování cestovní mapy, která by měla určit další směr implementace Východního partnerství.

Na bilaterální rovině Východního partnerství byl rok 2011 obdobím dalšího rozvoje vztahů EU s partnerskými zeměmi, zejména cestou jednání o asociačních dohodách. Celý text **asociační dohody** s Ukrajinou, byl finalizován na prosincovém summitu EU - Ukrajina. Ratifikace a podepsání dohody ze strany ČR zůstávají v mnoha ohledech podmíněny pozitivním vnitropolitickým vývojem (zejména v oblasti vlády práva) na Ukrajině. Pokračovala vyjednávání asociačních dohod s Arménií, Ázerbájdžánem, Gruzii a Moldavskem. K pokroku ve vztazích s Běloruskem z důvodu přetrvávající špatné situace v oblasti demokracie a lidských práv nedošlo.

V multilaterální dimenzi byly projednány a schváleny pracovní programy čtyř **tematických platform Východního partnerství**, mj. došlo k významnému posílení účasti zástupců Fóra občanské společnosti na jednáních multilaterální dimenze. Svou činnost zahájily či v ní pokračovaly početné expertní panely. V září proběhla první **Konference regionálních a místních samospráv Východního partnerství** (CORLEAP), která je tvořena paritně zástupci EU a partnerských zemí.

V kontextu arabského jara bylo v březnu 2011 rovněž přijato sdělení EK a ESVA Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s **jižním Středomořím**, které bylo základem pro vznik nového Programu podpory pro partnerství, reformy a růst podporující začlenění (SPRING). V rámci nového partnerství s Jihem by měla být také posílena spolupráce s EIB a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj. Pro jižní Středomoří byl v polovině roku 2011 jmenován Zvláštní představitel EU, který byl pověřen vedením Task Force s jižními zeměmi.

Středomoří a Blízký východ

Během roku 2011 prošla **Unie pro Středomoří** významným rozvojem svých aktivit. V říjnu bylo přijato notifikované rozhodnutí o přizvání Libye do Unie.

Ve snaze o podporu demokratického přechodu EU rozšířila vzájemnou spolupráci s **Tuniskem**, posílila finanční pomoc a připravovala konkrétní možnosti pro své dlouhodobé angažmá. Během roku probíhaly

negociace akčního plánu EU – Tunisko, v říjnu bylo v Tunisu zahájeno první kolo jednání EU – Tunisko k partnerství pro mobilitu, resp. dialogu k migraci, mobilitě a bezpečnosti. Pro říjnové volby do Ústavodárného národního shromáždění byla vyslána volební pozorovatelská mise EU, která je ve své závěrečné zprávě zhodnotila pozitivně.

V roce 2011 byl ustaven asociační podvýbor EU – **Alžírsko**, jehož agenda zahrnuje politický dialog, bezpečnost a lidská práva. Jeho první zasedání proběhlo v říjnu v Alžíru.

Vztahy EU s **Egyptem**, rozvíjené na základě plnění Akčního plánu, byly v roce 2011 poznamenány vnitropolitickými událostmi v Egyptě. Egyptská strana usilovala o prohloubení vztahů s EU, na druhé straně však odmítala jakoukoliv kondicionalitu při poskytování finančních prostředků (na bázi principu „more for more“).

V důsledku vnitřního konfliktu v **Libyi**, který měl za následek pád režimu M. Kaddáfího, byly vztahy s EU během roku 2011 negativně poznamenány evakuací delegace EU z Tripolisu. Činnost delegace byla obnovena až koncem roku 2011.

Vlivem vnitropolitické a bezpečnostní krize byla v průběhu roku předmětem debat v EU **Sýrie**. EU uvalila na syrský režim z důvodu násilí vůči civilnímu obyvatelstvu politické a ekonomické sankce a podporovala snahy Ligy arabských států a OSN v řešení krize.

V listopadu se podařilo po obtížných jednáních připravit k podpisu Dohodu o partnerství a spolupráci mezi EU a **Íránem**.

Na počátku roku došlo v Istanbulu k neúspěšnému jednání E3+3 s **Íránem** o jeho jaderném programu. Během roku pokračovala v EU jednání o dalším posílení sankčního režimu vůči Íránu, která se zaměřila na energetický a finanční sektor. EU pokračuje v „two track approach“ – lidskoprávní sankce a spolupráce s občanskou společností. V průběhu roku EU schválila restriktivní opatření vůči členům íránského režimu, kteří se podílejí na porušování lidských práv. Byl také jmenován zvláštní zpravodaj pro lidskoprávní oblast v Íránu.

EU během roku poskytla humanitární pomoc ve výši 60 mil. EUR **Jemenu**, zmítanému od března nepokoji, jež vyústily odchodem prezidenta Sáliha. EU zároveň nabídla asistenci v oblasti ekonomického rozvoje a transformace bezpečnostního a politického systému. Jemen zůstává i nadále v centru pozornosti EU z důvodu narůstajícího rizika

teroristických útoků a narůstajícím aktivitám al Káidy na jihu země.

Během roku 2011 pokračovaly snahy blízkoovýchodního Kvartetu (EU, OSN, USA a Rusko) o obnovení mírových jednání mezi **Izraelem a Palestinou**. V reakci na předložení palestinské žádosti o přijetí za člena OSN vydal v září 2011 Kvartet prohlášení, v němž vyzývá obě strany k neprodlenému návratu k jednání a stanovil jejich časový harmonogram, který by měl být završen konečnou dohodou obou stran do konce roku 2012.

Západní Balkán

EK vydala v říjnu své pravidelné hodnotící zprávy k jednotlivým zemím, v nichž doporučila zahájit přístupové rozhovory s **Černou Horou** a již potřetí s **Makedonií**. Ve svém hodnocení přihlášky **Srbska** ke členství v EU doporučila EK udělit této zemi status kandidáta za předpokladu pokračování srbsko-kosovského dialogu a pokroku v implementaci v něm dosažených dohod. Během roku probíhal srbsko-kosovský dialog o technických otázkách, zprostředkovaný EU a zaměřený na usnadnění života lidí jak v Kosovu, tak Srbsku, a urychlení cesty obou zemí do EU. V rámci tohoto dialogu bylo dosaženo řady dohod.

V roce 2011 byla dokončena ratifikace Stabilizační a asociační dohody s **Bosnou a Hercegovinou** v ČS, ale dohoda nevstoupila v platnost kvůli neimplementaci rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva v případě Sejdić-Finci ze strany Bosny a Hercegoviny a kvůli neschopnosti země přijmout nový zákon o státní pomoci.

Latinská Amerika, Asie a Afrika

V roce 2011 pokračovalo vyjednávání **Asociační dohody** mezi EU a regionálním uskupením **MERCOSUR**, které bylo po několikaleté přestávce obnoveno v květnu 2010.

Nejvýznamnější událostí druhého pololetí roku 2011 ve vztahu s Latinskou Amerikou bylo konání V. **summitu EU – Brazílie**, který se uskutečnil v říjnu 2011 v Bruselu. Jednalo se o první vrcholné setkání s novou brazilskou administrativou vedenou prezidentkou D. Rousseff.

V listopadu 2011 byla slavnostně zahájena činnost **Nadace EU – LAC** (Latinská Amerika a Karibik), jejíž vznik předpokládají závěry Madridského summitu z května 2010. Sídlo Nadace je v německém Hamburku. Funkce prezidentky nadace se ujala B. Ferrero-Waldnerová. Nadace by měla pracovat ve prospěch posílení regionálních vtaů.

V únoru 2011 proběhlo ministerské jednání **EU – Kuba**, které však do vzájemné relace nepřineslo žádný nový hybný prvek. Kuba deklarovala zájem o normalizaci vztahů s EU a přijetí bilaterálního smluvního rámce, avšak ČS prozatím nenašly konsensus na dalším společném postupu.

Z klíčových akcí v oblasti **Asie** je třeba zmínit i **summit EU – Japonsko** a zasedání ministrů zahraničních věcí **Asijsko-evropského setkání** (ASEM).

V rámci vztahů k strategickým partnerům EU v Asii proběhlo v květnu druhé kolo strategického dialogu s **Čínou** a bezpečnostní dialog s **Indií**.

Ve vztazích s dalšími zeměmi se pozornost EU soustředila zejména na **Barmu/Myanmar**, vůči jejímuž režimu EU v dubnu prodloužila sankce o jeden rok, u civilních členů nové vlády sankční režim oslabila. EU se dále zabývala podporou znovuzahájení šestistranných rozhovorů s **KLDR** o jaderné otázce.

V popředí zájmu EU zůstal vývoj v **Afghánistánu a Pákistánu**. EU v dubnu 2011 přijala třetí implementační zprávu o naplňování Akčního plánu pro obě země. Ve vztazích EU k Pákistánu došlo k obnovení jednání o pětiletém plánu angažmá. Na prosincové mezinárodní konferenci k Afghánistánu uspořádané v Bonnu potvrdila Unie závazek ke svému dlouhodobému zapojení a k pokračování ve výcviku policistů v Afghánistánu.

EU pokračovala s asijskými partnery v jednáních o smluvních textech. Nově Rada GAC schválila mandáty pro zahájení jednání o **rámcových dohodách EU** s Kazachstánem, Austrálií a Afghánistánem.

V roce 2011 se EU ve vztahu k subsaharské **Africe** zabývala především vývojem v **Súdánu, Somálsku, Pobřeží slonoviny** či **Zimbabwe**. Zvýšenou pozornost EU si vyžádala stále se zhoršující bezpečnostní situace v oblasti **Sahelu** a v **Nigérii**. Byla představena nová **Strategie EU pro bezpečnost a rozvoj Sahelu**.

Pokračovala jednání o **dohodách o ekonomickém partnerství (EPA)** s jednotlivými oblastmi subsaharské Afriky.

Makroregionální strategie

V roce 2011 pokračovalo uplatňování **Strategie EU pro region Baltského moře**. První hodnocení pokroku ukázalo, že partneři v tomto regionu již začali využívat příležitosti k novým způsobům spolupráce při vytyčování cílů a souběžném financování a společném řešení sdílených problémů.

V červnu byla Evropskou radou schválena **Strategie EU pro Podunají**. Strategie se zaměřuje na čtyři hlavní pilíře: propojení Podunají, ochrana životního prostředí Podunají, růst prosperity dunajského regionu, posílení dunajského regionu. EK bude sledovat postup implementace této strategie a první zprávu zveřejní koncem roku 2012.

Evropská služba pro vnější činnost

V prosinci 2011 vydala Vysoká představitelka pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, Catherine Ashtonová první průběžnou **zprávu o působení ESVA**, v níž upozorňuje na složitý politický i ekonomický kontext roku 2011, v němž se ESVA formovala. ESVA by měla být plně funkční v polovině roku 2013, kdy bude poprvé revidováno Rozhodnutí o ESVA.

ČR během roku upozorňovala na některé nedostatky ve fungování ESVA. Cílem ČR je dosažení stanoveného třetinového zastoupení členských států v ESVA a rovnoměrného personálního zastoupení všech ČS EU. ČR získala během roku dva posty vedoucích delegací EU (Súdán, Guayana) a tři nižší posty na delegacích EU v Namibii, na Filipínách a ve Vídni.

Lidská práva

Klíčovou událostí v rámci Pracovní skupiny pro lidská práva (COHOM) bylo zahájení práce na vypracování a schválení místních **lidskoprávních strategií ve všech**

zemích mimo EU, které představují souhrnný nástroj pro formulaci lidskoprávní politiky EU. Zároveň byla zahájena práce na komplexní **revizi lidskoprávní politiky EU**, která bude ukončena v červnu 2012 schválením politické deklarace a akčního plánu a vytvořením zvláštního představitele EU pro lidská práva.

Prioritními tématy ČR v rámci COHOM jsou obránci lidských práv s důrazem na iniciativu „Shelter Cities“ a volební pozorovatelské mise EU s důrazem na implementaci jejich doporučení a podpora demokracie.

Volební pozorovatelské mise EU

ČR na podzim 2011 připravila pilotní **projekt v Sierra Leone** zaměřený na vzdělávání zástupců politických stran, který vzešel z jednoho z doporučení volební pozorovatelské mise EU z roku 2007. V roce 2011 se uskutečnily mise do Súdánu, Nigeru, Čadu, Ugandy, Nigérie, Peru, Zambie, Tuniska, Nikaraguy a Demokratické republiky Kongo.

Evropská bezpečnostní a obranná politika

Zasedání Rady pro zahraniční věci ve formátu ministrů obrany a zahraničí na začátku prosince 2011 bylo vyvrcholením snah PL PŘES o dosažení výsledku, který by na delší dobu nasměroval další rozvoj Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP). Nalezení kompromisního znění prosincových závěrů k SBOP bylo důležitým milníkem, mj. ve světle nadcházejících předsednictví, pro které SBOP nebude prioritou.

Jedním z hlavních bodů diskuse v rámci EBOP v roce 2011 byl rozvoj **vojenských schopností**. V rámci EBOP byly uskutečněny kroky k realizaci **iniciativy společného sdílení zdrojů a vojenských schopností**. Ministři obrany ČS na svém zasedání v listopadu 2011 schválili seznam celkem 11 možných projektů a identifikovali zájem o účast v konkrétních projektech. ČR zmínila zájem zapojit se celkem do dvou projektů (Helicopter Training Programme a Multinational Medical Modular Unit) a informovala o úmyslu rozvíjet výcvik pilotů vrtulníků i v regionálním měřítku a vybudovat mnohonárodní středisko pro jejich výcvik.

V oblasti **vojenských operací EU** došlo v roce 2011 pouze k drobným změnám. Hlavním úkolem operace **EUFOR ALTHEA v Bosně a Hercegovině** zůstalo i nadále udržení bezpečného prostředí v zemi společně s poskytováním výcviku ozbrojeným silám Bosny a Hercegoviny. Mandát operace byl především z politických důvodů prodloužen do konce listopadu 2012. **Námořní operace EU ATALANTA**

v Adenském zálivu a v Indickém oceánu dosáhla v boji proti pirátství značných úspěchů co do počtu zmařených útoků na obchodní lodě a zadržených pirátů. Rada proto rozhodla o rozšíření úkolů operace s cílem zintenzivnit boj s piráty. Operace bude v souladu s aktuálním mandátem působit do konce roku 2012. **Výcviková mise EU EUTM Somalia** pokračovala v plnění svého hlavního úkolu, poskytování základního výcviku příslušníkům somálských bezpečnostních sil ve výcvikovém táboře v Ugandě. Rovněž mandát této výcvikové mise byl prodloužen do konce roku 2012 a kromě základního výcviku se mise zaměřila i na výcvik velitelských struktur somálských bezpečnostních sil.

Koncem roku 2011 Rada rozhodla o aktivaci **Operačního centra v rámci Vojenského štábu EU**, které urychlí plánování vojenské části výstavby námořních schopností států v regionu Afrického rohu a přispěje k lepší koordinaci všech aktivit EU v této oblasti. Ve druhé polovině roku 2011 proběhla rovněž intenzivní diskuse o problematice zvýšení flexibility využití **bojových uskupení EU Battlegroups**. Výsledkem bylo přijetí dalších dobrovolných možností, kterými se zvýší dostupnost, flexibilita použití a využitelnost těchto uskupení.

V druhé polovině roku 2011 rovněž proběhla revize stálého **finančního mechanismu ATHENA** určeného k financování vojenských operací EU a bylo prodlouženo a rozšířeno společné **financování** nasazení bojových uskupení EU **Battlegroups**.

Boj proti šíření zbraní hromadného ničení

EU v roce 2011 politicky, finančně i prakticky podporovala vstup v platnost **Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (CTBT)**, její univerzalizaci a dokončení jejího verifikačního režimu. V rámci implementace **Strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení** Unie realizovala zbývající část z 5 milionů EUR poskytnutých v roce 2010 za účelem posílení kapacit Organizace smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (CTBTO) pro monitorování a ověřování. V rámci realizace této strategie podpořila EU plnění **Úmluvy o zákazu bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní** několika projekty a vedla jednání o obsahu rozhodnutí Rady na podporu této Úmluvy.

Pozornost EU byla zaměřena také na **Organizaci pro zákaz chemických zbraní (OPCW)**, sídlící v Haagu, která se zabývá implementací Úmluvy o zákazu chemických zbraní. V průběhu roku 2011 bylo

připravováno a projednáváno rozhodnutí Rady na podporu OPCW.

EU rovněž pracovala na **rozhodnutí Rady ohledně unijní podpory nešíření balistických raket**, které bude obsahovat výčet aktivit EU v této oblasti. Rozhodnutí však nebylo v roce 2011 dokončeno. ČS se shodly, že je především potřeba využívat již existující instrumenty, včetně Haagského kodexu chování proti šíření balistických raket (HCoC), a není nezbytně nutné vytvářet nové.

V průběhu roku 2011 pokračovaly konzultace EU se zeměmi s významnými kosmickými programy. Předmětem jednání byl návrh **Kodexu chování při aktivitách v kosmickém prostoru** předložený EU, jehož cílem je posílení vzájemné důvěry při činnostech ve vesmírném prostoru.

EU pokračovala v roce 2011 ve své aktivní roli při vyjednání **Úmluvy o obchodu se zbraněmi**, která má být prvním globálním právně závazným nástrojem regulujícím mezinárodní transakce se zbraněmi a vojenským materiálem. ČS harmonizovaly své národní pozice k Úmluvě i vůči partnerským státům, jejichž podpora je pro úspěch smluvního vyjednávání nezbytná. EU rovněž spolupřipravovala expertní semináře na podporu Úmluvy ve třetích zemích.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

V roce 2011 potvrdila EU svůj kolektivní závazek dosáhnout úrovně oficiální rozvojové pomoci ve výši 0,7 % hrubého národního důchodu (HND) do roku 2015. Zároveň probíhala široká diskuse o **revizi rozvojové spolupráce EU** tak, aby reagovala na měnící se potřeby rozvojových zemí, domácí očekávání i celkový globální kontext. Výsledkem diskuse byly dva návrhy EK z října 2011 – sdělení EK o budoucnosti rozpočtové podpory poskytované třetím zemím a sdělení EK Agenda pro změnu, které si klade za cíl zlepšení výsledků pomoci EU, čehož má být dosaženo především její větší koncentrací, geografickou i sektorovou. Součástí nového přístupu EU má být také posílený důraz na dobré vládnutí v rozvojových zemích a společné programování rozvojové pomoci Unie a ČS.

EU se v průběhu roku 2011 dále intenzivně věnovala přípravě na 4. **Fórum na vysoké úrovni o efektivnosti rozvojové spolupráce**, které se konalo na přelomu listopadu a prosince v jihokorejském Pusanu. Hlavními prioritami společné pozice EU bylo vlastnictví rozvojového procesu partnerskými zeměmi, přizpůsobení se dárců potřebám

partnerské země, transparentnost a předvídatelnost pomoci, snížení fragmentace pomoci a odpovědnost za výsledky. Z hlediska EU lze za hlavní přínos fóra označit zapojení nově se rozvíjejících zemí a privátního sektoru do procesu globální rozvojové spolupráce a vytvoření nového Globálního partnerství pro efektivnost rozvoje, které nahradí dosavadní fórum.

Ve dnech 5. a 6. října 2011 se v Praze konaly **konzultace V4 s komisařem pro rozvojovou spolupráci**, Andrisem Piebalgsem. Konzultace byly svolány na přání komisaře, jehož záměrem bylo představit státům V4 připravovaná sdělení EK k budoucnosti rozvojové politiky EU a k rozpočtové podpoře.

V oblasti **humanitární pomoci** byla předmětem celoroční pozornosti EU humanitární krize související s arabským jarem. EU se vedle mobilizace finančních zdrojů podílela také na zajišťování humanitárních evakuací a sjednávání humanitárního přístupu do ohnisek konfliktu. Druhým velkým tématem byla reakce na hladomor v Somálsku a dopady sucha v dalších zemích Afrického rohu, přičemž EU byla jedním z nejvýznamnějších dárců okamžité pomoci.

V závěru roku 2011 byl představen návrh EK na **změny v mechanismu civilní ochrany EU**, které mají umožnit soustavnější spolupráci a sdílení kapacit při zajišťování civilní ochrany uvnitř EU i při poskytování humanitární pomoci do třetích zemí. Návrh bude předmětem jednání a schvalování během roku 2012.

Na jaře 2011 byly přijaty **závěry Rady GAC k humanitárnímu konsensu EU**, čímž byla ukončena půlroční reflexe plnění příslušného akčního plánu. Pro další rozpracování byla doporučena zejména témata sdílení kapacit, šíření povědomí o humanitárních principech a prevence katastrof.

V květnu 2011 byl ukončen veřejný konzultační proces k ustavování **Evropského dobrovolnického humanitárního sboru (EVHAC)**, jehož vytvoření předpokládá Lisabonská smlouva. Na konzultace navázaly během roku 2011 pilotní projekty financované ze strany EK a realizované třemi konsorciemi nevládních subjektů. EU při formování EVHAC směřuje zejména ke zkvalitnění globální koordinace humanitárních akcí cestou vysílání dobrovolníků do sektorových koordinačních struktur.

Od ledna 2011 probíhala a v závěru roku byla dokončena renegociace **Úmluvy o**

potravinové pomoci, na niž EU soustavně naléhala po několik let. Ratifikace Úmluvy bude probíhat v roce 2012 s předpokládaným vstupem v platnost k 1. lednu 2013.

Společná obchodní politika

Implementace Lisabonské smlouvy

V oblasti společné obchodní politiky (SOP) pokračoval v roce 2011 přechod na podmínky vyplývající z Lisabonské smlouvy, a to jak v obsahové, tak i v procedurální rovině.

Rozšíření působnosti SOP na **oblast přímých zahraničních investic** vyžaduje nastavení základních mechanismů a upřesnění kompetencí a spolupráce ČS a unijních institucí, včetně ošetření hladkého přechodu od bilaterálních investičních dohod ČS k dohodám unijním.

Pokud se procedurální stránky týče, do praxe se postupně zabíhá spolupráce s EP vyplývající z jeho nové role v oblasti SOP. Mimoto pokračuje adaptace rozhodovacích procesů v implementaci SOP, v prvním pololetí roku 2011 EK také předložila návrhy **nařízení**, kterými bude zajištěn **přechod na komitologii a delegované akty** (tzv. Trade Omnibus I a II). Oba návrhy budou projednávány i v roce 2012.

Multilaterální agenda

V rámci mnohostranné spolupráce ve WTO se EU koncentrovala především na možné dokončení některých agend v rámci jednání o **Rozvojové agendě z Dohy (DDA)**. Jediným úspěchem v této oblasti zůstává přijetí rozhodnutí o výjimce pro služby a poskytovatele služeb z nejméně rozvinutých zemí.

Za úspěch v rámci posílení mnohostranného obchodního systému lze považovat i schválení **přístupu Ruské federace, Černé Hory a Samoy k WTO** v průběhu VIII. Konference ministrů. EU výrazně přispěla k dokončení jednání o přístupu Ruské federace k WTO, které bylo jednou z jejích priorit. Otevření ruského trhu nabídne v budoucnu další významné možnosti evropským exportérům včetně českých.

Další z priorit EU, kterou se podařilo realizovat, bylo sjednání revidované **vícestranné Dohody WTO o vládních zakázkách**, která stanoví další liberalizaci přístupu na trhy s veřejnými zakázkami všech členů Dohody. Možné přínosy přijaté revize jsou odhadovány na 80-100 miliard USD ročně.

EU nadále na všech mnohostranných fórech vedla systematický **boj proti narůstajícímu protekcionismu**. Podporovala pokračování a zlepšení systému monitoringu opatření spojených s obchodem ve WTO. Obdobný proces pokračoval i v samotné EU.

Bilaterální agenda

V průběhu července 2011 začala být předběžně uplatňována Dohoda o volném obchodu s **Korejskou republikou**. Výrazný pokrok byl zaznamenán v jednáních mezi EU a vybranými zeměmi ASEAN – **Singapurem** a **Malajsií**. Začala být prověřována možnost otevřít vyjednávání Dohody o volném obchodu s Japonskem (tzv. scoping exercise), výsledek tohoto zkoumání by měl být vyhodnocen v první polovině roku 2012. K pozitivnímu pokroku došlo v jednáních o Komplexní ekonomické a obchodní dohodě (CETA) s **Kanadou**, naopak jednání o Dohodě o volném obchodu s **Indií** v roce 2011 zaostala za očekáváním.

Během prvního pololetí roku 2011 byly parafovány texty obchodních dohod s **Peru** a **Kolumbií** a dohoda o přidružení se zeměmi **Střední Ameriky**, jež obsahuje i obchodní část. Byly obnoveny negociace o Dohodě o volném obchodu s uskupením **Mercosur** (Brazílie, Argentina, Uruguay, Paraguay).

EK byl udělen mandát k zahájení vyjednávání prohloubených a komplexních dohod o volném obchodu se zeměmi Jižního Středomoří – **Egyptem, Jordánskem, Marokem a Tuniskem**. Během května se také odblokovala jednání mezi EU a **Marokem** k dohodě o liberalizaci služeb. Finální podoba dohody by měla být známa do léta 2012.

Z hlediska obchodu jsou klíčové dialogy se strategickými partnery EU – **USA, Čínou a Ruskem**. Summit EU-USA v listopadu 2011 rozhodl o posílení obchodního dialogu prostřednictvím nově založené Pracovní skupiny na vysoké úrovni pro zaměstnanost a růst. Vytvořeno bylo také fórum pro debatu o transatlantické dohodě o prohloubené zóně volného obchodu (DCFTA). Jednání s Ruskem o obchodních částech tzv. Nové dohody v roce 2011 probíhala jen minimálně, Rusko to zdůvodňovalo plným vyčerpáním prací na vstupu RF do WTO.

Na prosincovém summitu EU – Ukrajina byl také dokončen text prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu. V prosinci bylo také rozhodnuto o zahájení jednání o DCFTA s Gruzii a Moldavskem.

Unilaterální agenda

EU v roce 2011 pokračovala v monitoringu protekcionismu a řešení konkrétních překážek obchodu. V březnu byla poprvé zpracována a předložena Evropské radě **Zpráva EK o překážkách obchodu a investic**, jejímž cílem je posílit existující nástroje unijní strategie pro přístup na trhy třetích zemí a upoutat na problematiku bariér obchodu politickou pozornost.

Pokud jde o **jednostranná preferenční opatření** Unie, byl EK v květnu 2011 představen návrh nového **nařízení v oblasti poskytování všeobecných celních preferencí (GSP)**. Cílem návrhu je zaměření pomoci EU na skutečně potřebné příjemce a celkově učinění systému GSP flexibilnějším.